

Jašubeg en Jered

Novice iz Drugotnosti

35

fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti ◊ ISSN 1855-6434 ◊ letnik VIII ◊ junij 2015

NOVOPEČENI

■ Kje ste novi avtorji?

Verjamem, da je v Sloveniji precej ljubiteljev in ljubiteljic fantazije, znanstvene fantastike in hororja, ki imajo tudi ustvarjalno energijo. Žal nimamo nobenega periodičnega glasila, ki bi redno objavljalo in s svetovanjem pomagalo avtorjem pri njihovih prvih korakih v svet ustvarjalnosti. Prav Jašubeg en Jered torej orje ledino.

■ Kaj lahko pričakujete?

Vsako delo bo šlo skozi nekaj rok. Prvo sito je pravopisno, torej skladnja in pomenoslovje. Nadalje gre skozi vsebinsko pretresanje. Ne bomo iskali napak, temveč kvaliteto. Objavili bomo dve ali tri najkvalitetnejše zgodbe. Objavili bomo zgoščeno oceno vsakega prispelega dela, pri čemer bomo avtorjem svetovali, kako naprej.

■ Kam poslati umetnine?

Svoje umetnine pošljite na e-naslov:
bojan.ekselski@gmail.com

V tej številki, ki ima 44 strani, pričenjamo z Uvodnim modrovanjem, nato sledijo spekulativne novice O vesolju, življenju in sploh vsem (hvala Douglas Adams!) ter ščepec planeta Humorja.

⇒ *Več na straneh od 3 do 7.*

Obiskali smo GobliCon 2015 v Mariboru v njegovi tretji izdaji in pripravili kratko poročilo.

⇒ *Več na straneh od 8 do 9.*

V rubriki Pogledi sta objavljena prispevka Tihomirja Jovanovića Tike iz Beograda o Vesoljskem rocku in Andreja Ivanuše o Štoparskem vodiču po Galaksiji, drugi del.

⇒ *Več na straneh od 10 do 17.*

V Dražilniku objavlja Andrej Ivanuša odlomek iz romana Svetovidov rod, poglavje Sled črnih mravelj.

⇒ *Več na straneh od 18 do 25.*

Literarni del obsega zgodbi Bojana Ekselskega Predsednik vlade in 9. maj. Andrej Ivanuša je »izvalil« dve zelo kratki zgodbi Poslednji sanjač in Petelinje jajce. Še krajšo pa je napisal naš gost Gareth D. Jones in ima naslov Gondoljer. Še en gostja je v tem JEJ in sicer Deborah Walker z zgodbo Sibila.

⇒ *Več na straneh od 26 do 41.*

Na zadnji strani je znova razpis za zbir slovenske fikcije Zvezdni prah 3.

Jašubeg en Jered - novice iz Drugotnosti

ISSN 1855 - 6434

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

Izdajatelj in urednik: **Bojan Ekselski**, Ljubljanska cesta 5A, 3000 Celje

+386 40 642 356 / bojan.ekselski@gmail.com / pisatelj.net

Sourednik in oblikovanje: **Andrej Ivanuša**, Borštnikova 33, 2000 Maribor

+386 41 732 342 / andrej@andros.si / www.andros.si

Naslovna slika: **Mesmer Warrior** / MESMER BOJEVNICA (Guild Wars 2)

© <2012, **Mark Jordan** (fan digital art)

Copyright © 2015 društvo Zvezdni prah Maribor, Stritarjeva 24, 2000 Maribor, www.zvezdni-prah.si
Vse pravice pridržane. Besedila, slike in oblikovne rešitve je prepovedano kopirati na kakršenkoli način brez dovoljenja izdajatelja.

NA OBROBJU

Modruje Bojan Ekselenski

Pred vami je druga številka Jej-a v novi podobi. Kako se je prijela? Ker nismo bili deležni besnega kritiziranja, ste ga verjetno sprejeli. Naše poslanstvo je pravzaprav boj z mlino na veter.

Slovenska spekulativna fikcija bo najbrž za vekomaj ostala na obrobju slovenske literarne krajine. Nikoli ne bo enakovrno posegla v širšo javnost in strokovna javnost se ji večinoma izogiba. Zadnje strokovno delo, izdano v knjižni obliki, je izšlo pred 40 leti.

Kdaj je nazadnje nastala kakšna diplomska, magistrska ali doktorska naloga, ki bi se ukvarjala z domačo ustvarjalnostjo na področju spekulativne fikcije?

Pravzaprav domače ustvarjanje, če se mu kdaj kdo slučajno pomotoma posveti, tlači v pretesne čevlje otroške in mladinske literature. Žal tudi mnogi avtorji ne naredijo veliko za spremembo javne podobe tovrstne literature.

Postavil sem si vprašanje: »Zakaj je tako?« Zatem sem odgovor dobil tako mimogrede.

Naš šolski sistem je storilnostno naračunan. Otroke in mladino polni z enormnimi količinami podatkov in jih sili v

pomnjenje teh podatkov. Na drugi strani zatira ustvarjalno domišljijo. Dovoljena je samo usmerjena ustvarjalnost.

V tem svetu iz fakultet ne prihajajo generacije ustvarjalnih posameznic in posameznikov, temveč predvsem kolaboranti potrošništva. Vzgjani so za sledenje obstoječemu. Vsi želijo predvsem odlične in na širše družbene kontekste neobčutljive potrošnike. Medijski spin jih ves čas bombardira:

»Bodi sam svoj! Bodi drugačen! Kupi! Kupi! Kupi! Bodi prvi in kupi!«

Tako jih globalna medijska mašinerija ukaluplja in naredi odvisne od spletnega mnenjskega spina. Brez dnevnega fiksa lajkanja, šeranja ali hejtanja postanejo potrti in začutijo stres.

V takšnem svetu hitre konzumacije vsebin seveda ni časa ali volje za ustvarjalnost. To se pozna tudi na področju slovenske spekulativne fikcije.

V zadnjih letih je fantazijske romane izdalo kar nekaj najstnic in najstnikov. A v večini primerov gre za bolj ali manj posrečeno reciklažo uvoženega. Celo dogajanja je po nepotrebnem takoj prepoznavno s tuje zvenečimi imeni protagonistov. >>>

NASLOVNICA

Mesmer Warrior / MESMER BOJEVNICA; Mark Jordan (fan digital art, <2012)

Mark Jordan: Navdih za nastanek ilustracije je igra GuildWars2. Rad igram to igro. Slika je bila narisana za kolegico, ki igra ta lik v igri.

GuildWars 2 (računalniška igra): Mesmerji so magični bojevniki, ki uporabljajo zavajanje kot orožje. Uporabljajo močne iluzije, privide, klone in fantazijsko magijo, da zmedejo in odvrnejo namere svojih nasprotnikov. Mesmerji zavedejo nasprotnika tako, da ta ne more verjeti svojim očem. Tako oslabijo njegove bojevniške sposobnosti in prevesijo bojno srečo v svojo korist.

Vsi se nekako sramujejo slovenske dežele, zgodovine in tudi mitologije, če smo že pri tem.

Kaj pa resnejši, zrelejši avtorice in avtorji? Žal nas je malo, zlasti aktivnih in smo nekako na obrobju, pravzaprav živimo v literarni gverili. Kmalu bomo lahko ustanovili upokojenski klub spekulativnih upokojencev!

Na drugi strani smo deležni poplave tujih avtoric in avtorjev. A tudi pri izdajanju prevodov ne gre za reprezentativen vzorec, temveč zaslužkarstvo na prvo roko. Večina prevedene literature cilja na mlajšo populacijo in založbe se temu primerno obnašajo.

Področje kratke proze je za spekulativno fikcijo še slabše od daljših leposlovnih del. Praktično na nobenem razpisu

ne uspe spekulativna povest. Čeprav so naše povesti primerljive z najboljšimi tujimi, kar je recimo priznala Cherly Morgan, kritičarka svetovnega formata, so pri nas vztrajno izgnane iz repertoarjev morebitnih objav.

Jašubeg en Jered je tako nekako po sili prilike trenutno edino periodično berilo, namenjeno domačim avtoricam in avtorjem. Ravno zato smo se odločili, da je z letnikom 8 Jej izključno literarna revija, namenjena domačim avtorjem, a tuji avtorji se vanjo uvrščajo zaradi zagotavljanja pestrosti.

V tej številki gostimo Deborah Walker in Garetha D. Jonesa. Oba imata ogromno objav v množici jezikov, lahko se pohvalita z obširnimi bibliografijami.

<>

O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM

NOVICE IZ SAMOZALOŽNIŠKE DELAVNICE BOJANA EKSELENSKEGA

ATLANTIDA: IMPERIJ SONČNEGA BOGA

Aprila 2015 je luč sveta ugledala tiskana izdaja Atlantida: Imperij sončnega boga. Knjiga se od e-izdaje loči samo po tem, da v njej ni dodatkov. Ti so na voljo na strani <http://atlantida.center>.

Knjiga počasi kaplja v knjižnice, a v knjigarnah jo boste zaman iskali zaradi čudnosti slovenskega trga. Trenutno se nahaja samo v knjigarni Antika v Celju.

SOMRAK DRUGOTNOSTI POVESTI IZ SAGE VITEZI IN ČAROVNIKI

V zbirki sta noveli Zadnji boj Zeolije in Duhovi Aldeverga (obe samo na Bib-

losu) z nekaj dodatki. Seveda noveli nista samo prepis obstoječih, temveč sta, zaradi upravičenja dodane vrednosti, razširjeni z nekaj dodatnimi kadri in posebnimi, samo za to zbirko napisanimi poglavji. Zbirka je na voljo samo na e-Emka, kjer ni novel v ločenih knjigah.

POVESTI OD TU IN TAM

Brezplačna zbirka različnih povesti. Nas Biblosu je na voljo za izposajo. Zbirka vsebuje pisan nabor povesti in črtic. Večina so zabavne - biografske, potopisne, nadrealistične, postmodernistične in spekulativne povesti. Namenjene so smehu in tudi razmišljanju, uvodu je namenjena otroška pesmica, Uvod v palčka Bibija.

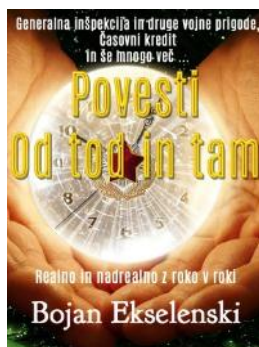
O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM

TEORIJA & PRAKSA E-ZALOŽNIŠTVA

Prvi celovit priročnik priprave e knjige od besedila v Wordu do e knjige na knjižni polici Biblosa ali e-Emke.

V knjigi je celovito razloženo:

- Kaj potrebujete za (samo)založniško delavnico (računalniška in programska oprema),
- Kako pripraviti besedilo za objavo (Wordova predloga, strategija urejanja pred pretvorbo),
- Pretvorba Wordovih datotek v HTML; skladen s skladnjo xHTML; potrebno za ePub,
- Priprava slik in tabel (praktični prikaz),
- Delo z brezplačnim Microsoft Expression Web 4, ki podpira vse tehnologije, potrebne za ePub. Znova gre za obilje praktičnih napotkov s čim manj teorije,
- Delo s Sigilom, programom za ePub authoring. Kako pripraviti ePub projekt, kako urediti vse podatke in na koncu kako najti napake,
- Kaj so ISBN, CIP; JAK, SVAROG, vse s praktičnim prikazom in seveda, kako brez bolečin in puljenja las do samozaložniškega statusa,
- Viri in literatura (maksimalno selekcionirano),
- Seznam in lokacija programskih dodatkov.

KMALU

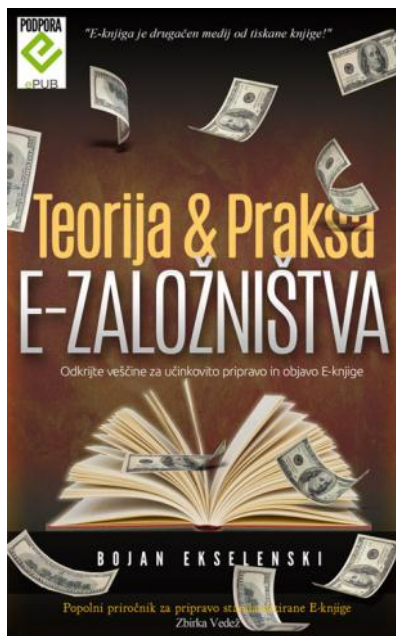
PADEC CESARSTVA

POVEST IZ SAGE VITEZI IN ČAROVNIKI

Padec cesarstva že glede na moja predvidevanja malce zamuja. A zamuda je samo zaradi zagotovitve odlične pripovedi. Odločil sem se, da dogajanje razširim s ključnimi dogodki udejanjenja Elejle na daljnem otoku Taraf. Kako se je sploh lahko zgodilo udejanjenje najvišjega trojstva Megšelema? Zatem se zgodba premakne v zadnje dneve cesarstva, kjer spremljamo beg zadnjega prestolonaslednika iz oblegane prestolnice.

Roman je žanrska mešanica. Gre za mistični triler, iskanje zaklada, vojno povest, viteški roman in dinastično fantazijo.

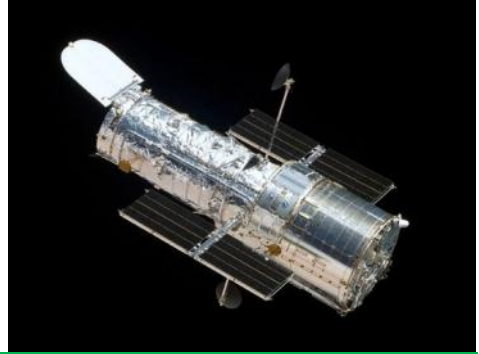
Kmalu bo prvi dražilnik.

TELESKOP Z OČALI SLAVI 25. ROJSTNI DAN

V mesecu aprilu je imel vesoljski teleskop Hubble 25. rojstni dan. Prvi posnetki po izstrelitvi so vse razočarali, saj je imelo zrcalo preveliko sferno aberacijo (50-tinka debeline lista) in so bile slike zamegljene. A načrtovalci so našli enostavno in učinkovito rešitev. Na zbirno lečo so dodali še eno, ki je napako odpravila. Praktično to pomeni, da so teleskopu »nadeli očala«. Od takrat naprej lahko občudujemo številne odlične fotografije vesolja. /ANI/

Festival so lansirali leta 2005 ob stoletnici slovenske kinematografije v Ljutomeru, kraju, kjer so nastali prvi metri slovenskega filma izpod roke dr. Karola Grossmanna. Na pobudo Filmske prakse PLAN 9, Prleške razvojne agencije ter s pomočjo evropskih strukturnih skladov so priredili enega prvih mednarodnih filmskih festivalov pri nas, ki je posvečen žanrski kinematografiji. V njihovem fokusu so fantastični, grozljivi, divji in kulturni filmi, ki predstavljajo presežke ustaljenih žanrskih obrazcev.

Ob izbranem in nekonvencionalnem filmskem programu je bila od samih začetkov na festivalu prisotna tudi večina avtorjev prikazanih filmov, kar je za slovenske razmere skoraj nepredstavljivo. To tradicijo uspešno nadaljujejo, nadgrajujejo program in spremljevalne

dejavnosti. Zdaj so že postali eden najzanimivejših filmskih dogodkov v tem delu Evrope z nepogrešljivim konceptualnim dodatkom vina, po katerem Prelekija pač najbolj slovi.

Doslej so festival med drugim obiskali Sir Christopher Lee (VB), igralec; Franco Nero (ITA), igralec; Roger Corman (ZDA), režiser, producent in scenarist; Menahem Golan (IL), režiser, producent in scenarist; Jose Mojica Marins (BRA), režiser, igralec, producent in scenarist; Ruggero Deodato (ITA), režiser in scenarist; Brian Yuzna (ZDA), režiser, producent in scenarist; itd.

Od leta 2010 je Grossmannov festival fantastičnega filma in vina član Evropske federacije festivalov fantastičnega filma (EFFFF). /ANI/

O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM

Konec aprila je bil menda opravljen EuroCon 2015 v Sanktpetersburgu v Rusiji. Vendar je iz internetnih sporočil zelo težko razbrati, kako je bilo tam. Našel sem nominacije za ESFS nagrade. Veliki evropski mojster bi naj postal Eugene Lukin iz Rusije, najboljši avtor China Miéville (Velika Britanija), najboljši umetnik Manchu (Francija), najboljša revija *Fantastica Almanac* (Bolgarija), najboljši založnik Gollancz (Velika Britanija), najboljši promotor Mihaela

Marija Perković (Hrvaška in najboljši prevajalec Ekaterina Dobrohotova Majkova (Rusije). Ob tem so se na portalu <http://scifiportal.eu/> pohvalili, da so bili znova izbrani za najboljši SF portal v Evropi. Slik in novic s samega dogodka pa sploh ni, niti na uradni strani konvencije. Slovenija se na konvencijo ni prijavila in tudi ni poslala nobenih predlogov za nagrade. Naslednji Eurocon 2016 bo med 4. in 6. novembrom v Barceloni, Španija. /ANI/

FANTASY PLANET HUMOR

GOBLICON 2015 MARIBOR TRETJA IZDAJA

GobliCon 2015 je konvencija ljubiteljev špekulativnih žanrov, internetne kulture in predvsem namiznih iger igranja domišljijских vlog (tabletop RPG). Organizator srečanja je **društvo ZLATI GOBLIN iz Maribora**. Tretji po vrsti je potekal na novi, večji lokaciji, v Vetrinjskem dvorcu v Mariboru 18. aprila 2015 od 9:30 do poznih večernih ur.

Konvencija je namenjena geekom, nerdom, freakom, gamerjem in navdušencem nad (znanstveno) fantastiko, ... Na program so uvrstili celo vrsto namiznih iger igranja domišljijских vlog (tabletop RPG). Niso pozabili niti na namizne igre, igre s kartami, predavanja, kvize, zabavo in prijetno druženje.

V društvu Zlati Goblin prirejajo vsakoletno veliko srečanje zanesenjakov vseh vrst fantazije in znanstvene fantastike ter ljubiteljev namiznih iger domišljijских vlog, ki je nekako vrhunec njihovega vsakoletnega delovanja. Obiskovalci iz vse Slovenije in tudi iz sosednjih držav tako vsako pomlad za dan ali dva priromajo v Maribor na slovenski unikatni dogodek GobliCon.

Dogodek je namenjen spoznavanju, druženju, izobraževanju in zabavi vseh navdušencev nad fantastičnim ob igrah, diskusijah, predavanjih, delavnicah in predstavitev različnih dejavnosti, tako ali drugače povezanih z različnimi spekulativnimi žanri: znanstveno fantastiko, fantazijo, grozljivkami (horror), alternativno zgodovino in različnimi alternativnimi svetovi drugih vrst.

Začetnikom pa tudi razlagajo osnove igralnih sistemov. Na preteklih konvencijah so zainteresiranim prikazali igre v več kot 10 različnih igralnih sistemih in različne žanre iger, kot so klasična srednjeveška fantazija, znanstvena fantastika, cyberpunk, futuristična fantazija, horror in še več. Nekateri novi navdušenci se kasneje redno ali občasno radi vračajo na manjše dogodke, ki jih v Vetrinjskem dvorcu člani društva prirejajo vsako drugo soboto.

Na GobliCon vsako leto povabijo druga društva ter posameznike, da sodelujejo pri programu in predstavijo svoje delovanje in projekte. Slovenski fantazijski avtor **Bojan Ekselenski** je na vseh dosedanjih GobliConih predstavljal svoje knjige. Tudi na tem je predstavil svojo zadnjo knjigo *Atlantida: imperij sončnega boga*.

Andrej Ivanuša je na konvencijah v preteklosti predaval o slovenski mitologiji, tokrat pa se je vprašal *Le kje so vsi ti Nezemljani?* Govora je bilo o možnosti življenja v vesolju in o potovanju po njem.

Predstavijo pa se tudi društva in drugi posamezniki. Leta 2014 je **KUD Šmaug** pripravil predstavitev LARPa (Live Action Role Playing - igra domišljijских vlog v živo, v kostumih in s penastimi orožji). Letos je predstavnica šole srednjeveškega bojevanja **Schola Pugnatoria Celeiana** (Celjska borilna šola) prikazala srednjeveško mečevanje. Z japonsko verzijo se je postavil **Klub japonskega mečevanja Maribor** s skupino Mali samuraj. Skupina

navdušencev nad strateško igro z miniaturnimi figuricami **Warmachines** je predstavila to igro.

Redni gostje so še ustvarjalci novih iger. Predstavil se je slovenski ustvarjalec namiznih iger: **Alfred Vešligaj** s svojimi igrami **Fire Brigade**, **FiveElements**, **Black Diamond** in **Walk to Jesus**. Dogodek je počastil hrvaški avtor **Juraj Bilić** z ekipo igre **MachinaArcana**. **Ivan Žalac** je predstavil LARP sceno na Hrvaškem. **Miroslav Wranka** je podal osnove kako začeti z LARP sceno. **Denis Podaj** je predstavil svojo knjigo **Bojevanje z diamanti**. **Irena Urankar** je predstavila **Slovansko mitologijo**. In še več...

Ob vsem tem je bilo obiskovalcem

ponujeno veliko namiznih iger in iger s kartami. Nekateri so vse skupaj z veseljem izkoristili in si poiskali pristo mizo in ad hoc odigrali kakšno partijo ali dve.

Posebna poslastica pa je sledila ob koncu programa, ko so se udeleženci preselili v art-kino Udarnik in si ogledali mariborsko premiero slovenskega fantazijskega prvenca **Kresnik** in pogovor z režiserjem **Davidom Sipošem**.

Organizatorji obljublajo, da bo Goblinski Con 2016 še bolj zabaven kot letošnji.

Omeniti moramo še podpornike dogodka. Najprej sta tukaj Vetrinjski dvorec in Narodni dom Maribor, ob njih pa še Proficio PS, d.o.o, premoženjsko svetovanje in Zavarovalnica Tila d.d. /Pripravil ANI/

VESOLJSKI ROCK

Igra Tihomir Jovanović – Tika

Prevedel iz srbsčine in priredil Andrej Ivanuša. Biblioteka SF Portal (Udruženje građana fanovi naučne fantastike), št. 8, november 2013. Glej še: ZF in rock glasba (JEJ30, JEJ31)

Vesoljski rock (Space rock) se je pojavil konec 60-tih prejšnjega stoletja v Veliki Britaniji in je bil tesno navezan na gibanje progresivnega rocka v tem obdobju. Najbolj zgoden primer je album *Joea Meeka* z naslovom ***I hear a New World*** iz leta 1959. Skladbe na njem so bile inspirirane z vesoljsko tekmo med ZDA in SSSR (Rusijo) in v njih obravnava srečanje človeka z nezemljanim.

PINK FLOYD

Tudi *Pink Floyd* so s prvimi albumu in določenimi pesmimi orali ledino na tem področju. Tako je na njihovem prvem albumu iz leta 1967 z naslovom ***The Piper at the Gates of Dawn*** mogoče najti pesmi ***Lucifer Sam***, ***Astronomy Domine*** in ***Interstellar Overdrive***, ki sodijo v to zvrst rocka.

Na drugem albumu ***A Saucerful of Secret*** pa najdemo pesmi ***Let There Be More Light*** in ***Set the Controls for Heart of Sun***, ki vsebujejo ZF tematiko. Na albumu ***Meddle*** iz leta 1971 pa je najbolj znana pesem ***Echoes***. V njej v prvi verziji pripovedujejo o srečanju dveh planetov v vesoljskih prostranstvih. A je bila lirika pesmi pred objavo spremenjena tako, da je govora o dveh podmorskih svetovih, ki se srečujeta, da se skupina ne bi definirala kot »Space rock« skupina.

Zanimiva je njihova pesem ***Set the Controls for Heart of Sun***, ki je nastala leta 1968 leta. Zanimivo je, da je niso imenovali na primer ***Flying to the Heart of the Sun***, ker bi to bilo slišati mnogo bolj heroično.

V bistvu so raziskovalno potovanje opredelili kot poduk. Raziskovalci pritisnejo na gumb in avtomatom prepustijo svojo usodo. Njeno pravo bit pa spoznajo šele, ko znova vzpostavijo ročno kontrolo. Šele takrat spoznajo svojo usodo, pa če jim je to všeč ali ne. Poduk je v tem, da nikoli nimate kontrole nad vašo usodo in vašo potjo. Lahko se konča dobro ali slabo, a o tem nikoli ne odločate sami. Vendar pa je bistveno, da odločate o tem, ali greste na pot ter o zastavljenem cilju. Kakšen bo izplen izveste šele, ko prispete tja. Teksti so vzeti iz stare kitajske poezije in v glavnem so optimistično naravnani. Vse skupaj so podprli s kitarami, timpani, bobni in klaviaturami.

BEATLES, BOWIE IN DRUGI

Beatles so leta 1967 izdali album ***Flying***, ki je bil prvotno imenovan ***Aerial Tour Instrumental***, ki govori o občutkih letenja skozi vesolje. Skupina *The Rolling Stones* je v pesmi iz leta 1967 z naslovom ***2000 Light Years From Home*** tudi povezana z naštetimi pesmimi skupine *Pink Floyd*. Ne smemo pozabiti na pesmi *Jima Hendrixa* ***Third Stone From the Sun*** (1983), ***A Merman I Should Turn to Be*** in ***Play With Laughing Sam's Dice***.

David Bowie je leta 1969 izdal album ***Space Oddity***, ki je najboljši primer

space rocka, ki je dosegel širšo publiko in oblikoval mainstream te vrste rocka. Najbolj pomemben album te zvrsti pa je zagotovo **Space Ritual** skupine *Hawkwind* iz leta 1973. To je dvojni album, ki vsebuje 88 minut glasbe. Je koncertni album in na tem koncertu so se poleg njihovih fanov našli še navdušenci nad znanstveno fantastiko, bikerji in narkomani. Zares raznolika množica, ki so jo inspirirale pesmi napisane na osnovi del pisatelja ZF *Michaela Moorcocka*. Ta je neposredno sodeloval s skupino in pisal pesmi posebej za njih.

V zgodnjih devetdesetih so pod pojmom space rock delovale mnoge ameriške in britanske skupine. V tem času je bilo besedilo posebej izpostavljeno. Večina njih je uporabljalo stil igranja skupin *Hawkwind* in *Gong*. Najbolj znanе skupine iz tega obdobja so *Alien Planetscapes*, *Architectural Metaphor*, *Quarkspace*, *Melting Euphoria*, *Nucleon*, *Bionaut*, itn.

NAJ KLASIKE O VESOLJSKEM POTOVANJU

- 1) Countdown – Rush
- 2) Space Oddity – David Bowie
- 3) Rocket Man – Elton John
- 4) Cygnus x-1 – Rush
- 5) Interstellar Overdrive – Pink Floyd
- 6) Space Truckin' – Deep Purple
- 7) Into the Void – Black Sabbath
- 8) 2000 Light Years From Home – The Rolling Stones
- 9) Children of the Sun – Billy Thorpe
- 10) Eight Miles High – The Byrds
- 11) Come Sail Away – Styx
- 12) Walking on the Moon – The Police
- 13) Astronomy Domine – Pink Floyd
- 14) Space Baby – The Tubes
- 15) The Final Countdown – Europe
- 16) Silver Machine – Hawkwind

Ob vesoljskih temah je mogoče v pesmih najti še druge. Recimo, skladba **Wizzard** skupine *Uriah Heep* je ena izmed najlepših, ki govori o magiji in čarovništvu. *Billy Lee Riley* je napisal pesem **Flying Soucer Rock** in prepeva o letečih krožnikih. *Adam and the Ants* so v skladbi **Ants Invasion** uporabili temo o invaziji super mravelj iz filma **Them**. *Draft Punk* so napisali skladbo **Harder, Better, Faster, Stronger** in so zaslužni za glasbo v filmu, ki govori o nezemljanih, ki so bili ugrabljeni in pretvorjeni v suženjske robote. Skupina *Misfits* je prispevala razne skladbe za filme **Vampiri-a**, **I Turned into a Martian**, **Astro Zombies**, **Return of the Fly**, **Mars Attacks**, **Forbidden Zone**, **Lost in Space**.

STRIPOVSKI JUNAKI

Zelo znan ameriški stripovski vesoljski junak je *Den Derry* in mnogo skupin mu je posvetilo pesmi, med njimi je najbolj znan *Elton John*, ki je na albumu **Rock of the Esties** (1975) objavil pesem **Den Derry – Future Pilot**. Drug junak iz filmov je *Judge Dred* in tudi njemu so posvetili mnoge pesmi. Heavy metal band *Antrax* je na svoj tretji album **Among the Living** vključil pesem **I am the Law**, ki je znameniti stavek sodnika *Dreda*.

Skupina *Duran Duran* pa se je poimenovala po astronautu iz ZF filma *Rogerja Vadima* **Barbarela**.

Seveda pa smo s tem prispevkom zajeli le majhen del obravnave spekulativnih tem v rockovski glasbi. Za naslednje prilike pa nas čakajo še filmski in drugi projekti rockovskih skupin in avtorjev.

NI FRKCEV, SO SAMO KRČI

Naklada Andrej Ivanuša

Nadaljevanje članka DVAINŠTIRIDESET iz JEJ 33.

ŠVPG (beri Štoparski vodič po Galaksiji, orig. The Hitchhiker's Guide to the Galaxy) je, kot pravi avtor Douglas Adams, trilogija v petih knjigah, in je radijska igra. Še posebej knjiga je postala kulturna zadeva med ljubitelji spekulacij in med člani znanstvene skupnosti. Še več, nekateri odlomki in citati so postali del svetovne dediščine in se uporabljajo tudi kot ilustracija k zelo zapletenim znanstvenim razlagam s področij, kot sta na primer kozmologija in filozofija.

TRI SO PRAVE REČI - ŠVPG, BRISAČA IN ŠTOPARSKI PALEC

Štoparski vodič po Galaksiji je naslov knjige in v knjigi je to tehnološka naprava. Adams si je zadevo zamislil oblikovano na podoben način, kot so danes tablice. Avtor pravi, da ŠVPG po številu prodanih izvodov dodobra presega Encyclopedio Galactico (EG), predvsem zato, ker je nekaj cenejši in zaradi prijaznega zapisa na pokrovu. A o tem zapisu malce kasneje! Vsekakor pa sta tako ŠVPG kakor EG videti zelo bleščeča in faktografsko natančna. A to je le površni vtis, v resnici sta obe ediciji v določenih primerih fatalno napadni in neprevidnemu uporabniku lahko zelo zagrenita življenje, v določenih primerih pa ga celo lahko izgubi. Vsekakor sta oba zelo, zelo podobna teti Wikipediji. A takrat, ko je Adam pisal svoje monumentalno delo, si Wiki-ce še ni nihče izmislil, to je bilo šele dobrih 15 let kasneje.

O brisači je že bilo govora v prvem delu. »Brisača,« pravi ŠVPG, »je takole približno naj naj najkoristnejša stvar, ki si jo medzvezdni popotnik lahko omisli.« In še: »... kdor še vedno ve, kje ima brisačo, je očitno človek, s katerim je treba računati.« Citat: »Odtod tudi izraz, ki se je ustalil v štoparskem žargonu, kot na primer v zvezi 'Hej, ti gnaš tega hupi Forda Perfecta? Tapravi frud, ve, kje

ima brisačo.' /Gnaš, gnajti: poznati, vedeti za, srečati, spati z; hupi: kul tip; frud: res blazno kul tip.«

Adams je idejo za zapisano dobil na enem izmed svojih potovanj, ko je ugotovil, da njegove brisače za na plažo kar naprej čudežno izginevajo. Dan brisače (angleško Towel Day) se praznuje vsako leto 25. maja. Na ta dan privrženci ŠVPG ves dan okrog vratu nosijo brisače. Še posebej pa se dan praznuje v Innsbrucku v Avstriji, kjer je menda Adams prvič začel pisati kulturno delo.

Štoparski palec je naprava za štopanje vesoljskih ladij. Ko pride katera v doseg štoparskega palca, potem ta njegovega lastnika v stilu »beam me up, Scoty« prestavi na štopano plovilo. Sestavljena je iz dveh elementov. Prvi je majhna črna škatlica sub-eta-sens-omatic, ki prične tiho pobliskavati, če se 'nekaj' neopazno premika skozi bližnje vesolje in je primerno za štopanje. Drugi je – citat: »... elektronski štoparski palec, ki je kratka debela črna palička, lepo zglajena in matirana, z ugreznjenimi stikali in kazalci.«

Torej, našete tri prave reči so nujno nujne za pravega popotnika med planeti. ŠVPG ga podučí o vsem, brisača mu vedno koristi, brez palca pa ni štopanja.

BREZ PANIKE

Fraza »DON'T PANIC« najdemo na pokrovu ŠVPG. Prevedemo jo lahko kot »brez panike«, »ni panike« ali »ne paničarite«. Ta fraza je na pokrov zapisana zato, da bi uporabnika ne bilo strah. Zadeva je po eni strani zelo preprosta za uporabo, po drugi strani pa ... Hm, no ja! Zato je fraza zapisana na pokrov z zelo prijazno pisavo. Pisatelj znanstvene fantastike Arthur C. Clarke je pripomnil v nekem intervjuju, da »...brez

panike je mogoče najboljši nasvet, ki ga je možno dati človeštvu!«

PRETEŽNO NEŠKODLJIVA

Prijatelj glavnega junaka Nezemljan Ford Perfect je dopisnik ŠVPG. Zadolžen je bil za opis Zemlje in našega dela vesolja. Za primeren honorar je napisal nekaj strani dolg traktat, ki pa ga je urednik poenostavil na eno samo besedo »Neškodljiva.« Predvsem zato, ker prostor v ŠVPG ni preveč obsežen in je kar veliko gesel zelo skrajšanih. Ford v knjigi ponosno pripoveduje, da je uspel po 15 letih dela vse skupaj dopolniti in se sedaj geslo za Zemljo glasi »Pretežno neškodljiva.« (*Mostly Harmless*). Hm, podobnost z zemeljskimi časopisi, enciklopedijami, itn. je zgolj slučajna!

Omeniti je potrebno še, da je ŠVPG urejen po abecednem redu in geslo Earth-Zemlja se nahaja na isti strani kakor – citat: »Arthur je pritisnil gumbe za ustrezno stran. Ekran seje zasvetil, se zameglil in se izčistil v droben tisk. Athur je strmel vanj. 'Saj tega gesla sploh ni!' je izbruhnil. Ford mu je pogledal čez ramo. 'Seveda je,' je rekel, 'tu doli poglej na dnu strani, tik pod - Eccentrica Gallumbits, troprsa vlačuga Eroticona 6.«

Peta knjiga celotne serije je tudi naslovljena s Pretežno neškodljiva. Ti dve besedi sta postali zelo popularni in veliko piscev znanstvene fantastike, pro-

gramerjev galaktičnih streljačin in scenaristov razbijaških filmov z njima ime- nujejo našo dobro, staro mati Zemljo. Najdemo ju v računalniških igrah Elite, World of Warcraft, MMORPG RuneSca- pe (Mos Le Harmless), PerfectDark, GoldenEye 007, Cosmic Encounter, itd.

RESTAVRACIJA OB KONCU VESOLJA

Iz ŠVPG: »Zgodovina sleherne pomem- nejše galaktične civilizacije kaže prehod skozi tri različne in razpoznavne stopnje, Preživetje, Poizvedovanje in Izpopolnitev: pravijo jim stopnje Kako, Zakaj in Kje. Za prvo stopnjo je na primer značilno vpra- šanje 'Kako bomo jedli?', za drugo 'Zakaj jemo?' in za tretjo 'Kam bi šli na kosilo?« Slednje vprašanje je pravzaprav nepo- membno. Jasen odgovor je: »... v Restav- raciji ob koncu vesolja.«

Vsekakor je naslov zelo pomemben, ena od besed še posebej – ne NA koncu, temveč OB koncu. Restavracija se nam- reč nahaja nekje v Vesolju (v prostoru) prav v trenutku (v času), ko ga je za vedno in nepreklicno konec, torej ob koncu Vesolja.

Stopotje ali Restavracija ob koncu Vesolja je eno najneobičajnejših podjetij v vsej zgodovini gostinstva. Zgrajena je bila na razbitinah ... zgrajena bo na raz- bitinah ... se pravi, da bo dotlej že zgra- jena in tudi je – na razbitinah uničenega planeta, ki je (bo šel bit) obdan z veli- kanskim časovnim mehurjem in ga pro- jicirajo v prihodnost do samega konca Vesolja. Veliki generatorji jo nato, ko si obiskovalci ogledajo največji šov, to je sesutje Vesolja, potegnejo spet nazaj, torej naprej, eee ... vedno nekako niha med Ničesar in Vesoljem. A če vam to ni mar, si morate v njej obvezno naročiti šilček ali dva ali tri ... pangalaktičnega

grloreza. Kul pijača, vam pravim, neka- tere kar odnese.

O INTELIGENTNIH BITJIH

Ljudje smo tretji po stopnji inteligentno- sti na Zemlji. Na drugem mestu so delfini. Nesporne prvakinje pa so – bele miši ???! Prosim? Kako? Zakaj? Hja, ne povem. Pre- berite ŠVPG, pa vam bo vse jasno!

42 IN »O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM«

To število in ta fraza sta postali pravi kulturni fenomen, še posebej na internetu. Pravzaprav je fraza postala sinonim za »vse, kar je/obstaja«. V kolikor v Google iskalnik vpišete - the answer to life the universe and everything - boste dobili odgovor 42. Tudi nekateri drugi on-line kalkulatorji so programirani tako, da na to vprašanje odgovorijo s številom 42, na primer Wolfram's Computational Knowledge Engine. V on-line skupnosti SecondLife je sim z imenom »42nd Life«. V njem je vse posvečeno ŠVPG, obstaja celo restavracija Ob koncu Veso- lja. V zgodnjih verzijah OpenOffice pre- glednic (pred verzijo 3.4) je tudi refe- renca na znamenito knjigo. Če v celico vpišemo =ANTWORT("Das Leben, das Universum und der ganze Rest"), nam program vrne vrednost »42«.

Številka se pojavlja tudi v zelo »resnih« zadevah. Celo v enem izmed računalniških standardov (ISO/IEC 14519-2001/ IEEE Std 1003.5-1999, IEEE Standard for Information Technology – POSIX-R Ada Language Interfaces – Part 1: Binding for System Application Program Interface -API), je v uporabi številka dvainštirideset in sicer kot številka obvestila o napaki, če se programski proces zaključi zaradi neobravnavane izjeme. Vodja skupine

je ob tem izjavil, da se potrebovali neko številko in so jo bolj za šalo kot zares v resnici vzeli iz ŠVPG.

V on-line več-igralski igri EVE Online je vodilni programer izbral vrednost 42 kot začetno (semensko) vrednost za generiranje slučajnih vrednosti. Te nato izrišejo v igri vse vesolje vključno z vsemi regijami, ozvezdji, zvezdami, planeti, lunami, nahajališči rudnin, itn. V računalniški igri Gothic je vrednost 42 vrednost kode, ki aktivira ali deaktivira goljufije (cheats). Če v igri na določenih delih vtipkamo »What was the question?«, nam igra vrne vrednost 42.

Tudi raziskovalci iz programa SETI so teleskop Allen Telescope Array zgradili iz 42 šesterokotnikov v čast Odgovoru. V ameriškem TV šovu LOST uporabljajo skrivnostne številke 4, 8, 15, 16, 23 in 42. Njihov producent David Fury je v intervjuju zatrdil, da je zadnja številka res povzeta po ŠVPG. Tudi Sanjeev Bhaskar, oblikovalec britanskega TV šova THE KUMARS AT No.42 je potrdil, da je zadevo poimenoval tako, ker je oboževalec ŠVPG. Skupina Coldplay je v album Viva la Vida vključila pesem z naslovom »42« in Chris Martin je revijo Q potrdil, da je referenca na

ŠVPG. Obstaja skupina LEVEL 42, ki obožuje Douglasa Adamsa. V britanski TV znanstveno-fantastični seriji DOCTOR WHO obstaja epizoda z naslovom »42«, ki ni 42-ta po vrsti. V njej je polno namigov in sklicevanj na ŠVPG.

Verjetno je še več sklicevanj na to število in na znamenito vprašanje iz ŠVPG. V koliko boste naleteli na številko 42, je zelo velik odstotek verjetnosti, da avtor/ica obožuje to kulturno knjigo in jo je zato uporabil v naslovu ali kako drugače. Tudi sam se nisem mogel upreti, da ga ne bi uporabil za začetni naslov tega prispevka.

VESOLJSKA LADJA ZLATO SRCE IN NEVERJETNOSTNI POGON

Glavno naštopano plovilo, ki naša junaka popelje skozi vse Vesolje je vesoljska ladja Zlato srce, ki deluje na pogon neskončne neverjetnosti.

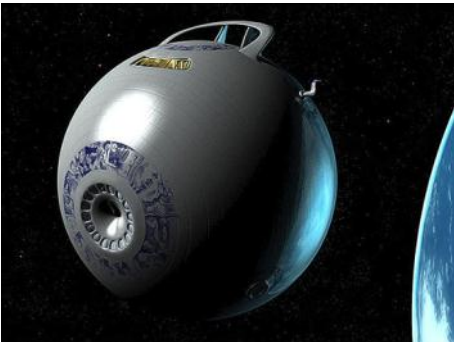
To je »... čudovito novo sredstvo za premagovanje neizmernih medzvezdnih razdalj v ničtinki sekunde in brez težaškega onegavljenja po hiperprostoru. Odkrili so ga po srečnem naključju, raziskovalna skupina galaktične vlade na Damogranu pa ga je razvila v uporabno obliko pogona.«

Še strokovna razlaga pogona:

»Načelo, po katerem je mogoče ustvariti majhne količine končne neverjetnosti čisto preprosto tako, da spojimo logična vezja sub-mezonskih možganov Čmrljica 57 z atomskim vektorskim črtalnikom, ki ga obesimo v močan izvir Brownovega gibanja (recimo v čedno skodelico vročega čaja), je bilo seveda dobro znano ... Nekega dne je neki študent, ki je moral počediti laboratorij po posebno neuspeli zabavi, pričel razmišljati takole – Če je, si je rekel, tak stroj očitna nezmožnost, je to logično samo končna neverjetnost. Torej ni treba drugega kot izračunati, kako neverjeten je, vložiti to število v izvir končne neverjetnosti, ga oskrbeti s skodelico svežega in res vročega čaja – in ga vključiti!«

Evo, to bi bilo na kratko o neverjetnostnem pogonu. V kolikor bi zašel v podrobnosti, bi moral naslednjih nekaj eonov pisati strokovne knjige, debele vsaj 600 strani, z mehкими platnicami, broširano vezane in jih prodajati po 10 evrov za kos, oziroma po 12 evrov v trojčku skupaj.

Zlato srce pa je ... nova, novcata ladja, ki še vedno diši po pleskarski barvi in prva na neverjetnostni pogon v vsem znanem Vesolju. Ukradel pa jo je dvo-glavi Zaphod Beeblebrox, galaktični

predsednik in slepar. Pika! (P.S. Podobnost z našimi politikami je zgolj slučajna!)

Pika, sem rekel!

INTELIGENTNA DVIGALA

Eee, pravzaprav ... navpičnostni osebni transporterji Sirijske kibernetike korporacije s ščepcem inteligence, kar pa prinaša same težave. Namreč, nikoli ne vozijo gor in dol. Načeloma sploh ne vozijo, temveč mirujejo. Tisto malo inteligence, ki jo imajo, uporabljajo za razmišljanje o smislu življenja. Zato nimajo časa, da bi vozila. Kar ima za posledico obilico reklamacij na sedež Sirijske kibernetike korporacije. Ob tem imajo še sistem 'razpršenega časovnega dožemanja', kar jim omogoča, da medlo vidijo v prihodnost. To so jim vgradili zato, da bi v naprej predvidela v katerem nadstropju bodo pobrala potnike preden se začnejo premikati. Ampak, vidijo tudi vse drugo, kar jim nažene strah v kosti in se zato hodijo kujat v klet.

Sirijska kibernetika korporacija ima proizvodne kapacitete na enem planetu. Reklamacijski oddelek pa se razprostira čez sedem planetov. Ob tem imajo zelo dobro razvit telefonski prevezovalni sistem, ki začne pogovor z vami z zelo živčno glasbo, ki je ne morete dolgo poslušati in s stavkom: »Vsi operaterji so žal zasedeni. Ste trimiljon dvesto šestdeset tisoč osemsto devetnajsti v vrsti ...«

BOŽJI NAGOVOR

»Na začetku je bilo ustvarjeno Vesolje. To je povzročilo mnogo hude krvi in na splošno velja za zelo slabo potezo ...«

Prav vsakdo bi moral obiskati gorovje Quentulusa Quazgarja, Sevorbeupstry, planet Preliumtarn, sonce Zarss,

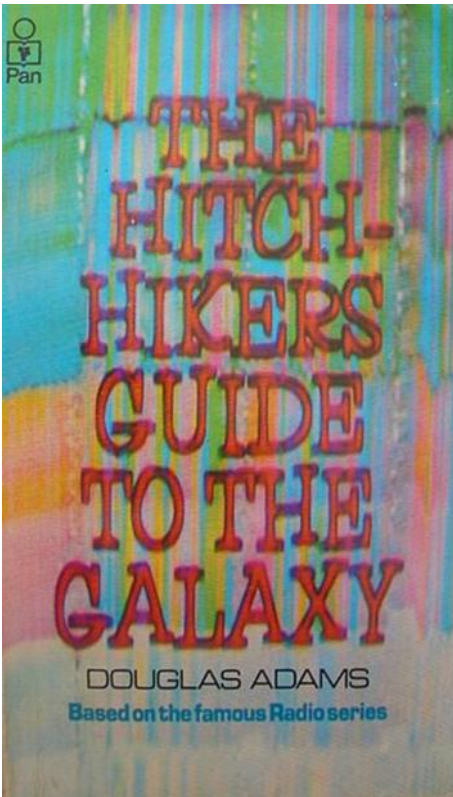
galaktični odsek QQ7 J Gamma. In kaj je tam? Bajе Poslednje Božje Sporočilo Stvarstvu zapisano v žarečih črkah visokih trideset čevljev (to je 9,144006 metrov).

V kolikor ga preberete, vas počasi in nezadržno napolni silno občutje miru, dokončno in popolno razumevanje. Vzdihnete: »Ja, to je bilo to!« in pomirjeni odidete, se prežarčite, odletite, preskočite ali kakorkoli že, greste pač na svoj konec Vesolja. Potem v miru in lju-bezni preživite še preostanek vašega

življenja. Upam, da vam lahko pomagam, če ga zapišem (a ni isto kot, če bi ga prebrali na licu mesta – manjka vam tista duhovna širina in lepota gorovja), torej, tam piše:

»Opravičujemo se za nevšečnosti.«

/Se ne nadaljuje več, čeprav bi o ŠVPG lahko nakladal še vsaj skozi sedem nadaljevanj. Hvala Bogu za spodbudne besede in srečno Pretežno Neškodljiva. Vzdihnem - ja, to je bilo to!/

Štoparski vodnik po galaksiji

The Hitchhiker's Guide to the Galaxy;
Pan Books, Velika Britanija 1979,
ISBN 0-330-25864-8

Restavracija ob koncu Vesolja

The Restaurant at the End of the
Universe, 1980
ISBN 0-345-39181-0

O življenju, Vesolju in sploh Vsem

Life, the Universe and Everything, 1982
ISBN 0-345-39182-9

Zbogom in hvala za vse ribe

So Long, and Thanks for All the Fish, 1984
ISBN 0-330-28700-1

Pretežno neškodljiva

Mostly Harmless, 1992
ISBN 0-330-32311-3

SVETOVIDOV ROD

Andrej Ivanuša, Slovenija

Odlomek, poglavje:

SLED ČRNIH MRAVELJ

Po dolgem kamnitem hodniku Melmaške cesarske palače so v pozno pomladnem in sončnem jutru odmevali koraki dveh žena. Prva je bila bolj okorna, nekako obilnejša od druge. Na glavi je nosila bleščeče okrasje, njena oblačila so bila bogata, obrobljena z dragocnim krznom in kričecih barv.

Druga je hitela za njo. Oblečena je bila skromneje in v oblačila temnejših barv. Na glavi je nosila samo neugledno čepico.

"Vaša gnada," je zasopihala druga. "Nikarte tako hitro. Boste škodovali vašemu otro..."

A še preden je dokončala stavek, se je visokorodna gospa zaustavila in globoko zajela sapo. Z desnico je segla k svojemu okroglemu trebuhu, z drugo pa je lovila oporo pri svoji spletični. Ta je hitro pristopila in podprla svojo gospodarico in prijateljico.

"Vode," je zaječala noseča ženska. Služabnica se je ozrla nokrog in zagledala lakaja, ki je stal pred vrati na koncu hodnika.

"Vode za blagorodno cesarico!" mu je zaklicala. A ker se presenečen ni tako zganil, je ponovila še enkrat:

"Vode prinesi, lakaj. Hitro!"

"Tako! Tako, vaše blagorodje!" je zajecjal in izginil skozi vrata.

Spletična se je zaskrbljeno ozrla v trpeči in prebledeli obraz svoje gospodarice. Spet je s pogledom premerila hodnik. Olajšano je zagledala klop ob steni in rekla:

"Pridite, moja draga Zolena. Bova malo sedli in si oddahnili."

Blagorodna cesarica Zolena Melmaška je pokimala in komaj slišno zašeptala:

"Prav, prijateljica moja!"

Sedeli sta tako na klopi in cesarica je lovila sapo.

Ko se je malo umirila, je rekla:

"Kmalu bo, Vesina! Popadki so vedno pogostejši." Vesina, njena spletična in zaupnica, je prikimala:

"Saj bo šlo, boste videli, da...!" A ni dokončala, saj so jo zmotili hitri lakajevi koraki, ki je prinesel kristalni kozarec vode na zlatem pladnju.

"Vaša gnada...", je začel. A ga je cesarica nestrpno prekinila z gibom roke. Hlastno je pograbila kozarec in izpila vodo v enem samem dolgem požirku. Ko je kozarec odložila na pladenj, mu je odmahnila, da se naj oddalji. Potem si je z robcem, ki ga je potegnila iz nabranega rokava obrobljenega s čipkami, popila znoj po čelu in vratu.

"Sedaj mi je bolje," je rekla. "A bova še malo posedeli."

"Kakor želite," je skomignila z rame ni Vesina. Na obrazu se ji je zarisala skrb. Kradoma je pogledovala k svoji cesarici. Ko je videla njen miren obraz, je tudi sama postajala vse mirnejša.

Na cesaričinem mladem, skrbno naličenem obrazu ni bilo moč razbrati ničesar. Strmela je predse in se počasi umirjala. Skrbelo jo je, a to ni hotela pokazati. Ni je skrbelo zase ali za nerojenega otroka, ki ga je nosila.

Skrbela jo je usoda Melmaka, mogočnega srednjega cesarstva na vzhodu

Asmije. Čeprav so vsi prikrivali slabe novice pred njo, ker niso želeli škodovati njenemu plodu, je slišala in vedela za vse. Tudi njen mož, Veselis tretji, rojenec klana Virunes, cesarost Melmaška, svečenik preročišča Restene, Gospodar, itd., je skrival svoje skrbi pred njo. Vedela je, da bi ji zaupal več, če mu ne bi branila njena osebna zeliščarica Almateja in dvorni vidovin Tolimaj, ki sta trdila, da je zdravje nerojenega prestolonaslednika nad vsem dogajanjem v cesarstvu.

Cesarica Zolena je zavzdihnila, kar je povzročilo, da je spletična Vesina znova pogledala lice svoje gospodarice. Bila je razdvojena. Želela je steči do zeliščarke Almateje, a po drugi strani ni hotela zapustiti svoje prijateljice, ki je imela težave. Ozirala se je naokrog, če bi se na hodniku prikazal kateri od lakajev. Zaklicati si tudi ni upala, saj se je bala, da se bo Zoleni stanje zaradi tega hipoma poslabšalo. Potem je rekla:

"Ali naj grem po Almatejo?" Cesarica se je zdramila iz razmišljanja in malce zmedeno pogledala svojo spletično. Bili sta enako stari. Tudi Vesina je bila plemkinja, rojenka klana Marajan. Marajanci so bili dedni lastniki severne obalne province Marastan in po starih zakonih so smeli in morali eno izmed svojih hčera poslati v službo cesarici kot njeno prvo spletično in zaupnico. Mnoge od njih so kasneje postale ali cesarice ali vsaj cesarjeve prve piležnice.

"Ne, ne! Saj ni potrebno!" je rekla cesarica. "Samo posediva še malo. Počitek mi dobro dene." Vesina je pokimala. Še nekaj trenutkov je opazovala lice svoje cesarice, potem se je zagledala v svoje čevlje in z njimi metala senco na robove kamnitih plošč s katerimi so bila pokrita tla hodnika.

Zolena se je zastrmela čez hodnik in misli so ji znova odtavale za svojim možem, ki ga je tako zelo ljubila in je sedaj poveljeval vojski na južni meji cesarstva. Vzel jo je za ženo, da bi pomiril dinastične boje in spletke med klanoma Virunes in Barones. Klan Virunes je že nekaj rodov vladal Melmaku. A pred dvema stoletjema so bili na vrhu cesarji iz njenega klana Barones. Nasmeih ji je zaigral na licu, ko se je spomnila, da je z odporom pripotovala v Melmaba'ak, prestolnico Melmaka. Svojega bodočega moža je najprej videla na umetniški sliki in zdel se ji je tako lesen in nemogoč. A ko je uzrla njegove tople, rjave oči in njegove gubice ob njih, se je njen odpor stopil kot sneg spomladi v Hazarskih gorah.

Tedaj je zagledala drobno črno mravljo, ki je hitro lezla v temni reži med kamnitimi ploščami tlaka na hodniku. Če ne bi mravlja s tipalkami tipala po robu plošče, bi jo skoraj ne opazila. Najprej je tako ali tako videla samo dve majhni tipalkici, ki sta se stegovali čez rob kamnite plošče. Osredotočila je svoj pogled in spoznala, da je v senci reže še več mravelj. Nenadoma se je zavedla, da je tam cela vrsta črnih mravelj različnih velikosti, ki so hitro in nemirno tekale sem in tja in se skrivali v režah med kamnitimi ploščami.

S komolcem je dregnila svojo spletično in zašepetala:

"Poglej, mravlje!" Vesina je napeto pogledala na tla in čez nekaj trenutkov tudi sama zagledala drobno sled črnih mravelj. Refleksno je skrčila kolena in skrila svoje noge pod klop.

"Mravlje prinašajo nesrečo!" je rekla zaskrbljeno.

"Črne pa še posebej!" je prikimala Zolena. Zgroženo sta opazovali drobne

insekte, ki so hiteli po svojih opravilih v režah med ploščami.

"Greva?" je vprašala Vesina.

"Seveda, niti trenutek ne ostanem več tukaj!" je odločno rekla cesarica in se stresla po vsem telesu. Vraža je bila prehuda, da bi jo njena misel lahko prenesla.

Spletična ji je pomagala, da je vstala. Kljub bolečinam v križu, je bila gospodarica hitro pokonci in skoraj stekli sta po hodniku.

Oddahnili sta si v sprejemnem salonu, kjer je nameravala ta dan sprejeti v avdienco večje število pomembnežev. Zdaj, ko je njen mož in cesar Veselis III poveljeval na južni meji, je morala opravljati državniške posle sama.

Seveda je večino časa samo presedela na svojem prestolu in potrjevala odločitve kosezov in grofov. Kosezi, cesarski uslužbenci, so pripravljali odločitve, ki so jih grofje parlamentarci pretehtali in odobrili. Sama odločitev ni mogla spreminjati, dokler je bil njen mož še živ. Takrat je veljala njegova in njegovih namestnikov. Zato je na odločitve vplivala le preko njega v zasebnem pogovoru. V popolnosti bi lahko nadomestila cesarja le, če bi ta umrl.

Tako je bila sedaj malo nesrečna, ker se je zavedala, da ne more vplivati na nobeno odločitev, ko je bil cesar nedosegljiv in na južni meji. Mrzila je dejstvo, da ima zvezane roke in je njeno edino orožje to, da je smela prestaviti

odločitev o pomembnih rečeh na kasnejši čas, ko bo cesar spet v palači. A tudi tukaj bi lahko soglasna odločitev vseh grofov preglasila njeno odločitev.

Toda največje skrbi ji je povzročal njen najstarejši brat, knez klana Barones, Terminijan II. Za seboj je imel močan klan in bil je vojvoda cesarske garde, elite melmaške vojske, ki je imela nalogo braniti prestolnico in še posebej cesarsko palačo. Bil je trdno prepričan, da si vodenje cesarstva zasluži pripadnik klana Barones in ne klana Virunes. Seveda je v tej vlogi videl predvsem sebe. Cesar Veselis III ga je na to mesto postavil na podlagi dogovora, ki je pred tremi leti končal tiho vojno med klanoma. Če bo rodila sina, bo s tem zapečatila usodo svojega brata, saj bi s tem izgubil vse karte v borbi za oblast. Zato se ga je bala in skrbela jo je tudi usoda nerojenega otroka. Tako je upala, da bo rodila deklico, ki ji nihče ne bo stregel po življenju. Če bi le bil njen mož lahko tukaj!

Prva je v sprejemni salon prišla Almateja. Zeliščarica ji je prinesla topel čaj iz zdravilnih zelišč.

"Vaša gnada, danes sem prinesla malo krepčilnega čaja. Po mojem mnenju je danes zadnji dan z vašimi sprejemi. Vidim, da otrok počasi prihaja na svet. Zatorej vam svetujem, cesarica, da vaše obveznosti omejite na kar najkrajši čas," je hitela z govorjenjem.

A salon se je pričel polniti z odličniki in dvorjani. K prestolu je pristopil grof Marginaj, prvi govornik parlamenta. V znamenje svojega položaja je v roki držal leseno kladivo, tolkalo s katerim je usmerjal razpravo v parlamentu in tukaj na sprejemu.

"Vaša gnada, blagorodna gospa in

cesarica Zolena, vidim, da ste pri moči in zdravju," jo je spoštljivo in uradno nagovoril.

"Zaenkrat še, moj vrli grof Marginaj," je z nasmehom in priklonom glave odgovorila Zolena. "Je tudi vaše zdravje tako dobro kot moje?" A pri tem je malo poskočila, saj jo je nerojeni otrok brcnil.

Grof je v zadregi pokimal in nadaljeval:

"Ali lahko pričnem s sprejemom, vaše blagorodje?"

Zolena se je nasmehnila, saj jo je s svojo togo uradno držo vedno razveseljeval. Čeprav je bil značajan in pravičen mož, je imel pred kronanimi glavami vedno nekakšen čuden strah, ki mu je vozal grlo in olesenil noge. Tega se ni otrešel niti v zasebnem sprejemu.

"Vsekakor. Moj čaj je tukaj, moja spletična mi je z blazinami podprla hrbet. Tudi vi imate svoje tolkalo. Mislim, da lahko pričnemo," je rekla Zolena. Nerojenec jo je znova butnil v trebuh. Malo se je nakremžila.

Grof Marginaj se ji je priklonil in stopil do mize na desni strani salona. S tolkalom je trikrat potrkal po lesenem nakovalu, da so se prisotni umirili in z jasnim glasom zaklicali:

"Njena gnada, cesarica Zolena Melmaška, blagorodna klana Barones v imenu presvetlega cesarja Veselisa tretjega Melmaškega, rojenca klana Virunes, velikega svečenika preročišča Restena, nadvojvode in Gospodarja, dovoljuje, da se sprejem prične." Ob zadnji besedi je spet udaril s tolkalom po lesenem nakovalu.

Zolena je odsotno spremljala prošnje, priporočila in razprave prišlekov na sprejemu. Vesina ji je sproti popravljala blazine, ki so podpirale njen boleč hrbet. Almateja, zeliščarica je skrbno

bedela nad njenim zdravjem. Kosezi so skrbno pisarili, grofje razpravljali in sama je od časa do časa pokimala ali odkimala. Včasih je na kratko odredila, da se zadeva prouči ali dopolni. Enkrat je naložila denarno kazen, dvakrat je dala izplačati manjšo odškodnino. In sprejem se je počasi prevesil v tretjo uro. Že je hotela dati znak za odmor, ko je pred salonom nastal nemir.

"Požar! Gori!" so se zaslišali klici.

Cesarica je vznemirjeno za nadlaket čvrsto prijela Vesino, da so ji še dolgo časa ostali temni otiščanci in jih je potem, kljub poletni vročini, skrivala pod srajcami z dolgimi rokavi. Vedela je, da gospodarica želi, da ji pomaga vstati, saj se je po treh urah zasedela in tudi hrbet jo je vse bolj bolel. Vesina je odrinila stol, ki se je z ropotom prevrnil in pomagala Zoleni vstati. Spogledali sta se.

"Črne mravlje...," je rekla Vesina in umolknila.

"...prinašajo nesrečo!" jo je dopolnila cesarica Zolena.

Navzoči v dvorani so pričeli vznemirjeno govoriti. Tisti, najbližji oknom so skočili tja in vznemirjeno razgrinjali težke, bogato okrašene zavese. Cesarica se je oprla ob naslonjalo prestola in skušala prestopiti. Med tem se je znašel tudi grof Marginaj in pričel nesmiljeno tolči z lesenim govorniškim kladivom.

"Dovolj, mir v sprejemnem salonu. Mir!" Tolkel je in se drl:

"Mir! Mir! Tišina! Imejte spoštovanje... Mir! Tišina!" Tolkel je tudi mimo nakovala. Nenadoma se je kladivo prelomilo in udaril je z vso silo z golo roko po mizi. Preklal si je kožo na dveh členkih in ena izmed trsk se mu je zadrila v kožo med palcem in kazalcem. Zajavkal je in se od bolečine ugriznil v ustnico,

saj ni hotel izgubiti razsodnosti pred cesarico. Tudi z ustnice se mu je pocedilo nekaj kapljic krvi.

Ravno si je izdrl trsko iz kože, ko so se treskoma odprla vrata. Med vratnimi podboji sta stala cesaričin brat Terminijan II in njegov novi, mlad pribočnik. V salonu je hipoma nastala tišina in slišalo se je le hitro sopenje grofa Margijnaja, ki je trpel zaradi bolečin.

Prislužil si je zajedljiv pogled vojvode cesarske garde. Zato je skušal skriti roko za hrbet, a pri tem je še zardel v obraz in še težje sopol. Terminijan je odvrnil pogled, salutiral in rekel:

"Vaša gnada, požar v pristavi. A za vas tukaj neposredne nevarnosti ni. Ukazal sem gašenje požara. Zaradi varnosti predlagam, da prekinete sprejem in se umaknete v damske prostore." Spustil je roko in s pogledom je švigal po prostoru ter ocenjeval vedenje prisotnih.

Zolena je pokimala z glavo v znak razumevanja. Požar jo je skrbel, a bila je vesela, da se je našel kakršen koli izgovor s katerim je lahko prekinila dolgočasno državniško dolžnost. A tudi hrbet jo je vse bolj bolel. Da so jo vsi slišali, je s povzdignjenim glasom rekla:

"S tem nepreklicno končujemo današnji sprejem. Naslednjega bomo pravočasno najavili. Brat moj, vojvoda, pošljite mi potem nekoga, ki nam bo natančno poročal, kaj je bil vzrok požara. Prav?" Povzdignila je obrvi.

Vojvoda se je priklonil in rekel v poklonu:

"Kakor vелеvajo, blagorodna sestra, cesarica Zolena." Potem je pomignil pribočniku, ki je stopil naprej in se priklonil cesarici.

"Dovolite, vaša gnada, da vas skupaj z vašim spremstvom spremim do vaših prostorov!"

"Prav, že prav!" je spravljivo rekla. Bilo ji je čisto vseeno, kdo jo bo kam spremljal, samo da se bo lahko ulegla in sprostita svoj boleči križ. Bala se je, da se bodo morda začeli popadki, ko je doživela tolikšno vznemirjenje. Veselo je še pogledala proti grofu prvogovorniku, ki je ves skrušen stal za ceremonialno mizo in ocenjeval škodo, ki jo je ustvaril s premočnim tolčenjem.

"Dragi grof, Marginaj, prepuščam vam Almatejo, mojo zeliščarico, da vas malo pokrpa in oskrbi rane," je rekla in odšla iz salona pri cesarskih vratih ob prestolu. Slišala je še grofovo ponižno zahvalo in vrata so se zaprla za njo.

V svojih spalnici je odložila težko okrasje in cesarska vrhnja oblačila, ki so imela bolj simboličen namen, kakor praktičnega. Sedla je na rob postelje in Vesina ji je pomagala uleči se. Dvignila ji je utrujene noge in jo podprla s tremi blazinami. Pokrila jo je s tankim pregrinjalom. Spletični Zlatica in Miriam, ki sta jo čakali v njeni sobi, sta ji razpletli lase.

"Vesina, pojdi zdaj po Almatejo in ji naroči, da mi pripravi še kakšen čaj. Prej pa postavi zaslon pred posteljo in poklič pribočnika v sobo," je rekla, ko je nekaj trenutkov uživala v blagodejnem položaju v mehki postelji. Bolečina v križu je začela počasi popuščati. Gledala je, kako Vesina in ena izmed obeh spletičen, drobcena Miriam, postavljata

zaslon pred posteljo. Sestavljen je bil iz treh delov, ki so zdrsnili drug v drugega. Ko je bil zložen je stal ob steni. Raztegnjen pa je v celoti zakrival pogled na cesaričino posteljo. Tako je lahko ohranila spodobnost in dostojanstvo blagorodja v skladu z dvorno etiketo, obenem pa je mogla sprejemati sogovornike v svojo sobo. Ker je bilo okno spalnice za zaslonom, je lahko skozi blago, ki je bilo napeto na okvir zaslona, videla silhueto sogovornika. Obiskovalec pa je izza zaslona slišal le cesaričin glas.

Vesina je odšla in nekaj trenutkov zatem je vstopil pribočnik v sobo. Še nikoli ni bil tako blizu cesarice, kaj šele, da bi bil v njeni spalnici.

"Vaša gnada! Cesarsko blagorodje!" je dejal pribočnik in obstal dva koraka od vrat.

"Stopite bližje, mladenič!" je rekla in skozi zaslon opazovala njegovo silhueto. Z močjo svojih misli je narisala njegov obraz na črno postavo, ki se je zarisovala na blagu zaslona. V nekaj kratkih trenutkih, ko je hodil za njo po hodniku do damskih prostorov, si je podrobno vtisnila v spomin njegove obrazne poteze, posebej pa oči. Verjela je, da se v globinah oči zrcali človekova duša in da je moč skozi oči spoznati značaj človeka in njegova nagnjena. Izkušnje so ji govorile, da je to res. Le dovolj jih ni imela, da bi spoznala notranjost prav vsakega človeka. A večinoma jih je pravilno ocenila.

Pribočnik je stopil korak ali dva bližje. Iz njegove drže je videla, da se ji bliža z velikim spoštovanjem. Kar ji je bilo všeč.

"Zlatica," je naročila drugi spletični, "ponudi našemu gostu stol."

Ta je naredila hiter poklonček in prinesla stol pribočniku. Postavila ga je ob zaslon.

Sedel je nanj. A se ni zavedal, da je manj kakor meter stran od cesarice.

"Oh, hvala!" je rekel pribočnik Zlatici in se ji nasmehnil. Bilo je čisto res, kar so pravili. Cesarica je imela ob sebi sama zala dekleta. Tudi cesarica je bila mlada in lepa in kar zavidal je svojemu cesarju, da ima takšno srečo.

"Mladi mož," je naposled rekla Zolena, "kako vam je ime?" Ob tem je pomislila, da bi bilo mogoče dobro, če bi večkrat obiskala prostore cesarjeve garde, vsaj skupaj z možem. Njemu je bila to dolgočasna dolžnost, polna salutiranja in ceremonialnih postopkov.

Zavedela se je, da bi ji to prišlo še kako prav, ko bi se Veselisu kaj hudega primerilo. Prešinilo jo je spoznanje, da bi bila potem popolnoma prepuščena svojemu stremušskemu bratu. Ali morda... sovražnim napadalcem iz juga! Vedela je, da njen brat ni dober poveljnik in vojvoda. Otresla se je teh misli z upanjem:

'Ah, kaj! Na jugu je mejni zid dobro utrjen. Utrdbe so vse na novo postavljene in popolnjene z dobro oboroženimi posadkami. Trdnjava Melmiban je na novo prepleskana in popravljena, skladišča hrane pokajo po šivih. Naša vojska bo barbarsko drhal pregnala in moj ljubljeni se zmagoslavno vrne.' Tako je premišljevala in zadovoljen nasmeh se ji je zarisal na obrazu. Potem se je zavedla tišine.

"No, mladi mož, čakam na odgovor!" je rekla.

"Va-vaša cesarska gnada," je zajecjal pribočnik, ki si je občudujoče ogledoval bogato zlato okrasje na pohištvu in stenah spalnice. "Ime mi je Maladon in sem novi pribočnik plemenitega gospoda, vojvode Terminijana. Prej sem bil v kadetnici, kjer smo trdo vadili..."

"Od kod prihajaš?"

"Iz kadetnice, vaša cesarska gnada..."
Zasmejala se je.

"Nisem mislila tako! Kje si doma, kje si se rodil?"

"A to, e, to... vaša gnada," se je zmedel pribočnik. Požrl je slino in nadaljeval:

"Doma sem iz Grinjana."

"Iz Grinjana," je zamišljeno rekla Zolena. "Enkrat sem bila tam, prej preden sem postala cesarica. Lepo mesto. Bele hiše kipijo iz modrega morja. Pokrite so z zelenimi strehami. Ob obali se zibljejo jadrnice. Nekatere počasi jadrajo v zaliv, druge se odpravljajo na morje. Rada imam morje in že dolgo ga nisem videla. Tam se, mislim vsaj, začne južni zid..."

Prikimal je. A potem se je zavedel, da ga sogovornica ne vidi.

"Tako je, vaša gnada. Kakšnih deset kilometrov južneje od mesta se začenja južni zid. Na začetku zidu je mogočna utrdba. Vzhodno stran obliva toplo morje, na severni strani je zelena poljana, na južni strani je puščavski pesek. Na zahodnem pročelju pa začenja svojo dolgo pot čez celino južni zid, naša čvrsta obramba proti črnim barbarom z juga. Sega do južnih pobočij Hazarskih gora in svojo pot konča pot pečinami Silnoskalnega gorovja. Res, mogočna zgradba, vaša gnada!"

"Si videl vsega?" je vprašala in se malo premestila, ker jo je pričela v hrbet tiščati ena izmed podloženih blazin. Spletična Miriam je to videla in ji je pomagala postaviti blazino na pravo mesto.

"Vaša gnada, to je zame nemogoče. Sem še premlad, da bi videl ves zid. Dolg je tritisoč kilometrov. Doslej sem videl del zidu pri mestu Grinjan in tisti del, južno od trdnjave Melmiban. Pa še

nekaj slikarij in načrtov v kadetnici. Drugo vem iz pripovedovanja tistih, ki so službovali na njem." Zdaj se je že sprostil in se nagledal bogatih čudes v prostoru. Pričel je ugibati, kaj počne cesarica za zaslonom in na misel so mu pričele prihajati nenavadne misli. Poskušal je videti skozi blago napeto na okvir. Zato se je od časa do časa nagnil naprej.

Zolena je vedela, kaj se dogaja, saj ni bil prvi, ki je počel isto. Ta igra ji je bila všeč. Poskušala si je zamisliti, kaj razmišlja oni na stolu. Včasih jo je lastna misel o tem razvnela in je potem, ko je obiskovalec odšel, odvihrala skozi zasebne hodnike do cesarjeve spalnice. Takrat sta se z Veselisom vedno strastno ljubila.

Zahrepenela je po moževem objemu. Že nekaj časa sta bila vzdržna zaradi vojne in zaradi njene visoke nosečnosti. Morda bi v tistem trenutku odgnala mladega pribočnika in se prepustila lastnemu svetobolju, če ne bi vstopila Almateja z dišečim čajem.

"O, moja draga zdravilka!" je vzkliknila. Pribočnik je zmedeno vstal.

"Mladi mož, nisem te še odpustila."

"O-oprostito, vaša gnada!" je rekel. Zbal se je, da je prekršil kakšno dvorno etiketo. Spet je počasi sedel nazaj.

"Vaša gnada, zelo lepo, da imajo obisk," je rekla Almateja. "Vendar mislim, da bi bilo bolje, če bi si privoščili malo miru in počitka." Odložila je pladenj s čajem na mizico. Pomignila je spletični Zlatici, ki je molče stopila iz kota, kjer sta skupaj z Miriam med tem tihom šušljali, da bi ne zmotili pogovora cesarice in pribočnika. Seveda sta pri tem obe koketno pogledovali k njemu. A ta ju še ni opazil, saj so ga popolnoma zmedla cesaričina vprašanja.

Zlatica je postavila posteljno mizico ob cesaričino vzglavje in prenesla pladenj s čajem z mize na njo. Potem se je spet umaknila v svoj kot. Pri tem je spet pogledovala proti Maladonu. Šele sedaj je opazil njene poglede in ob tem živo zardel do ušes. Segel je k ovratniku vojaške suknje in ga skušal s prstom odmakniti od svojega goltanca. V zadregi se je presedel. Dekleti sta bušili v pritajan smeh, ki sta ga prekrili z obema dlanema pred usti.

Medtem je Almateja položila roko na cesaričino čelo in zadovoljno pokimala:

"Dobro, vročični niste, blagorodna gospa."

"Družba mi dobro dene," je rekla cesarica in pomignila proti pribočniku, ki se je nemirno presedal na stolu izza zaslona.

"Prav, vaše blagorodje," je rekla Almateja. "Se oglasim kasneje!"

"Zlatica," je poklicala Zolena, "ponudi našemu gostu kozarec vode." Ta je naredila dvorni poklonček in odskakljala do mize s kozarci in posodo za vodo. V tem se je spet vrnila Vesina.

"Vaše blagorodje, požara še niso ukrotili. Zdaj sicer ne grozi več, da bo zažgal sosednje stavbe. A mislim, da bo pristava zgorela do konca," rekla in pomenljivo pomignila proti pribočniku. Zolena je vzdihnila. Želela se je še malo poigrati z mladeničem.

"Maladon, mislim, da vas kliče dolžnost," je rekla pribočniku. V tem trenutku je k njemu pristopila Zlatica s kozarcem vode na pladnju. Maladon je sunkovito vstal:

"Vaše blagorodje..." in nesreča je bila neizbežna. Kozarec in pladenj sta pletela v loku in trdo pristala na tleh sredi splanice. Pladenj je samo zaropotal, dragoceni kristalni kozarec pa se je raz-

tresel v tisoč drobnih steklenih kamenčkov. Maladon je okamenjen obstal, prav tako tudi Zlatica.

Najprej se je zasmejala Miriam, za njo Vesina in Zlatica ter na koncu še cesarica. Maladon je bil resen samo nekaj časa, dokler se mu ni spet povrnila zdrava rdečica na lice. Potem se je tudi njega lotila ženska razposajenost, ki je napolnila ves prostor.

Miriam je med smehom odhitela po strežnico, da počisti črepinje. Takrat se je pribočnik Maladon zavedel, da je absolutno in nepreklicno prekršil vsaj dvajset, če že ne trideset dvornih etiket in napotkov lepega vedenja pred kronanimi glavami. Jecljal je še bolj kot običajno:

"Va-va-vaša g-gnada, ni bilo nam-m-merno! Ni-nikakor ni bilo nam-m-merno." Ni vedel, naj se prikloni in ritensko odide iz spalnice ali pa naj poklekne na tla in prične pobirati črepinje. Ves nesrečen je ugotavljal, da to ne bo mogoče, saj ne more z rokami pobirati nekaj tisoč steklenih koščkov, ki so se trli in hreščali pod njegovimi vojaškimi škornji ob vsakem koraku, ki ga je naredil.

"Zlatica, odpelji pribočnika," je rekla cesarica, ko se je zresnila in opazila mladeničevo zadrego. "Tebi, dragi moj pribočnik Maladon, pa je odpuščeno! Saj veš, da so črepinje za srečo. To pa bomo v prihodnjih dneh še kako potrebovali."

Maladon je olajšano zadihal. Delal je globoke priklone proti cesaričini postelji in se zadenjski umikal k vratom. V tistem trenutku je dobila cesarica najbolj zvestega vojščaka, Zlatica pa dobrega bodočega moža.

PREDSEDNIK VLADE

Bojan Ekselenski, Slovenija

*Zgodba je poklon svetu robotov
Isaaca Asimova.*

Janez Čistnik je svojo stranko pripeljal do bleščeče volilne zmage. Ni samo zmagal, temveč je dobesedno ponižal vso konkurenco.

Favorizirana stranka je doživela briedek poraz. Dotedanji premier Klemen Dvornik jezno zapusti Cankarjev dom. Njegovi varnostniki so precej grobo preprečili novinarjem dostop do padlega premiera.

Skupaj z vodjem volilnega štaba zapusti prizorišče. Avto spelje. Zraven sebe trpi samo Miho Podkupnika:

»Miha, kako se je lahko to zgodilo?« in se besno zazre v oči vodje volilnega štaba:

»Kako smo lahko padli na raven minorne stranke? Če bodo trenutni izidi približno obveljali, nismo niti resna opozicija.«

Plešasti mali mož s smešnim kljukastim nosom skomigne z rameni:

»Ne vem,« oklevajoče odvrne, »Še pred mesecem dni je bila Janezova stranka svetlobna leta daleč, mi ...«

Klemen ga grobo prekine:

»Očitno so svetlobna leta lažje premagljiva,« in jezno piha, »Pristali smo na tretjem mestu, celo za Levičarji, a Janez je zbral absolutno večino. Pomisli, pri Jezusovem križu, pred mesecem dni Janezove stranke sploh še ni bilo. Ni nam pomagal nadzor nad ključnimi akterji. V žepu smo imeli televizijo in ostale medije, preko svojih kanalov smo jim zaukazali oboževanje vladavine naše veličastne stranke. Veliki posel

nas je zalagal z denarjem. S privatizacijo so vsi prišli do plena. Vsem je šlo lepo. Ni lepšega od zapravljanja s tujo denarnico. Kljub vsemu smo pristali daleč zadaj! Poljubili smo smrdljiv prah poraza. Dva mandata smo gradili svojo skledo obilja. Zdaj smo odrinjeni. Ustvarili smo tako čudovit sistem, kjer smo zaslužni in poklicani zajemali z velikimi žlicami. Saj oblast je zato, da skrbiš zase in za svoje. Zdaj pa! Tisti pravičnik bo vse uničil!«

»Po anketah smo, ...«

Znova ne konča stavka:

»Anketa ne določa volilnega izida! Moral bi te odpustiti v trenutku, ko so prišli prvi neuradni rezultati. Vendar te ne bom, ker na vodi in v kosteh čutim, da mi boš dostavil skrivnost njihovega uspeha. Ne boš razočaral svojega šefa. Še pred ustoličenjem boš imel vsaj namig o tem, kaj jih je dvignilo, a nas potunkalo. Ugotovil boš skrivnost njihove prevare in nam izbral preobrat in vrnitev tja, kamor sodimo.«

Miha pogoltne slino. Klemen vzdihne:

»Ne vem sicer kaj, vendar me glede vsega skupaj preganja silno neprijeten občutek. Ne mi, ne oni od svojega prvega dne obstoja nismo spreminjali retorike. Mi smo padli iz trideset na dvanajst, dočim so se oni vzpeli iz nič na znanstveno fantastičnih dvainpetdeset. Da je naš poraz še toliko hujši, so zunaj ostali nam zvesti Ljudska in Deželna stranka. Janez lahko udobno vlada čisto sam, brez zjebanih koalicijskih izsiljevanj in trgovanj. V posteljo bo zagotovo potegnil še tisto hinavsko, zeleno pofarbano komunistično kurbo Zojo in sku-

paj imata udobno ustavno večino. Dal ji bo tiste zelene travnike, ona ga bo kušnila na rit in pristala na vse njegove ustavne kaprice, o katerih je blebetal med kampanjo. Še nikoli ni imela nobene koalicije ustavne večine,« in zakliče sintetiku za volanom:

»Es Elija! Grem v pisarno.«

S. Elija mehansko odvrne:

»Razumem.«

Miha želi zmanjšati napetost, ki ga žre, želi se pogovarjati o čem drugem:

»Sintetiki so fina pridobitev. Koliko denarja je včasih šlo samo za raznašanje letakov - zdaj vse postorijo sintetiki z javno verifikacijo. Poplačajo se po treh volitvah. Že z rabljenimi prejšnje generacije lahko opravimo celotno terensko delo. Za plakatanje zagotovo ne potrebujemo digitalnih profesorjev.«

Klemen naveličano vzdihne:

»Samo voliti še ne smejo. Škoda. Potem bi samo podmazali aplikativnega managerja.«

Predsednik se razživi, saj je kibernetika njegova stroka:

»Moj pokojni ded je bral o teh sintetikih, imenovanih roboti, v romanih Isaaca Asimova. Varnostni protokoli sintetikov so skoraj dobesedno preplonkani zakoni robotike, ki si jih je izmislil ta genij dvajsetega stoletja.«

Klemen prikima:

»Na prvi strani navodil za uporabo so zapisani ti trije, v protokole prefarbani zakoni. Prav smešno je, kako se stroka in industrija izogibata podobnosti s preroško fikcijo. Še jaz sem jih bral, ko sem se na faksu srečal s prvim, heno nerodnim sintetikom. Ravno takrat so namesto brezveznih šifer uvedli preprosto imenovanje s predpono Es. Kot da se recimo Es Elija že na prvi pogled ne loči od človeka.«

»Tudi jaz sem po nakupu prvega sintetika bral te knjige. Naši stroji so še daleč od tistih robotov.«

Klemen prikima:

»Pomisli, da bi res imeli robota, kakršna sta bila Daniel ali Žiskar.«

»Če bi imeli takšne robote, bi gotovo ukinili volitve, kakršne poznamo.«

Avto je zapeljal pred vladno stavbo. Potnika izstopita, a sintetik odpelje avto v parkirno hišo, kjer bo počakal na znak svojega lastnika.

Klemen se zavali v fotelj. Kmalu se bo moral ločiti od tega fotelja, velikanškega holozaslona, veličastnega panoramskega okna, varovanja in drugih ugodnosti. Sintetik za mizo opravlja vsakodnevno delo. Odrešuje ga nadležne birokracije. Hotel se je malce poigrati z marljivo napravo.

»Es Andrej, kako se počutiš v moji družbi?«

Sintetik obmiruje, proti premierju obrne glavo z imitacijo obraza in s smešno počenim glasom odvrne:

»Prisotnost človeka vedno dobro deluje na moje povezave.«

Klemen vrta naprej:

»Kaj boš občutil, ko bo na moje mesto prišel drug človek?«

»Svoje naloge bom opravljal še naprej. Človekovi ukazi so smisel mojega funkcioniranja. Kakor hitro bom prejel ident novega premiera, bom ob izvrševanju njegovih ukazov čutil enako zadovoljstvo, če lahko tako opišem svoje funkcioniranje, kot ga zdaj čutim pri izvrševanju vaših ukazov.«

»Nisem te tega vprašal. Vprašal sem te, kaj boš občutil?«

»Gospod, ne razumem smisla vašega vprašanja.«

Klemen vzdihne. Seveda ne, kajti sintetiki nimajo občutkov.

Delujejo po ukazu **D drugega protokola**, ki veli:

»*Sintetik mora brezpogojno izvrševati ukaze svojega lastnika in v primeru njegove odsotnosti tudi ukaze drugih ljudi, razen če so ti ukazi v nasprotju s Prvim protokolom.*«

Zatem se spomni **Prvega protokola**:

»Sintetik ne sme s svojim delovanjem ali nedelovanjem povzročiti poškodbe lastnika ali katerega koli človeškega bitja.«

Tretji protokol je namenjen samoohranitvi tako drage naprave, kar sintetik nedvomno je:

»*Sintetik mora skrbeti za svoje brezhibno delovanje, razen v primeru izvrševanja Prvega in D drugega protokola.*«

Poleg temeljnih treh protokolov imajo sintetiki vgrajeni še **deset aplikativnih normativov**. Njihov namen je praktično apliciranje bazičnih protokolov.

Klemen se hoče še malce pozabavati s službeno lastnino:

»Es Andrej, kaj bi storil, če ti ukažem, da se vrzi skozi okno?«

Sintetik monotono odvrne:

»Gospod, jaz nisem vaša osebna lastnina. Moj lastnik,« a ga ne pusti končati stavka:

»Vem, ti si lastnina države, a jaz sem zastopnik države. Se strinjaš s tem?«

»Seveda gospod, vendar sem ob nakupu predstavljal precejšen strošek in moja amortizacijska doba še ni končana. S samouničenjem na vaš ukaz bi odškodoval proračun in ...«

Klemen mu znova ne pusti končati stavka.

Ledeno pribije:

»Če se ne vržeš skozi okno kršiš Drugega protokol, posledično pa tudi prvega, saj si mi z neupoštevanjem mojega ukaza prizadejal duševne bolečine.«

»Oprostite gospod, vaš ukaz je nerazumen v danih okoliščinah. Fiziološki znaki, s sensorji jih zelo dobro zaznavam, ...«

Ponovno ga odločno prekine:

»Es Andrej, je že dobro. Samo vedeti sem hotel.«

»Razumem, gospod,« odvrne in čaka na nadaljnji predsednikov ukaz.

»Es Andrej, nadaljuj z delom.«

Sintetik tretje generacije ne nadaljuje dela, če ob prekinitvi ne dobi ustreznega ukaza.

Pomisli na uvajanje sintetikov in na njihov vpliv na človeško družbo. Od začetkov do danes so ti stroji naredili velike razvojne korake. Tretja generacija je bistveno naprednejša do prve in stane komaj desetino prvotne cene. Bazični modeli se dobijo že za sedem tisočakov, kar je dosegljivo tudi srednjemu razredu. Od standardizacije protokolov, aplikativnih normativov in podpisa sporazuma v Pekingu je minilo slabih dvajset let. Od takrat naprej so ti digitalni asistenti doživeli izjemnih razmah. Samo v Sloveniji jih je že skoraj sto tisoč vseh treh generacij.

Kam to pelje? So zanesljivi?

Protokoli so neločljivi del jedra nevroprocesorja, brez njega je sintetik precej drag kup neuporabne šare. Kljub vsemu pa vedno ostaja kanček dvoma. Es Andrej je tukaj šest let in pripada zadnji generaciji. A Sony in Apple sta s pompom predstavila prototip četrte generacije. Najavila sta »humanoidno variacijo«, karkoli že ta besedna zveza pomeni.

Es Timi vstopi v pisarno in hreščeče najavi gosta:

»Gospod predsednik, doktor Herman Ogrin vztrajno zahteva osebno avdienco. Prišel je na osnovi osebne prošnje

gospoda Mihe Podkupnika. Ni na seznamu najavljenih gostov.«

Klemen se spomni svojega mentorja pri magistrski nalogi. Po treh letih dela v stroki pod vodstvom doktorja Ogrina je zapustil kibernetiko in se podal v politiko. A kaj ima doktor kibernetike pri razlagi volilnega rezultata? Verjetno je zaradi razočaranja nad svojim učenecem ves mandat tako besno kritiziral vladno politiko do sintetikov. Namigne Es Timiju:

»Spusti ga sem.«

Sintetik nerodno prikima in že zasliši robato govorico starega kibernetika. Neolikano zakoraka v pisarno in s pogledom ošine S. Andreja. S težkimi koraki stopi do velike mize in se namerno nasloni na svoje dlani tako, da na robu mize prekrije enega od holotransmiterjev. Slika zatrepeta in izgine. Takoj srdito spregovori:

»Ti samovšečni prasec, res si slep!« in se za hip obrne proti S. Andreju in ne pusti predsedniku vlade do besede:

»Saj veš, da te nimam rad, ker si izdajalec. Svojo rit si prodal političnemu kupleraju. Že dvajset let nisem šel na volitve, ker nobena od strank nima niti zametkov hrbtenice in mozga. Vsi politike ste prostitutke, iz države ste naredili nagnusen bordel zlorab ostanikov države. Volitve si sramotno izgubil in imamo čudežnega zmagovalca. Kaj počnete vsi, ki se vas tiče ta nateg? Guncate afne in se smilite sami sebi. Očitno sem slab profesor, saj se nihče ni ničesar naučil.«

Klemen skoči na noge in nagrbanči čelo:

»Gospod profesor, nisem jezen, ker ste brez manir, vendar ne prenesem takšnega tona. Še najmanj mi je všeč, ker se pred mano postavite kot kakšen našopirjen pav! Preidite na bistro!«

Profesor se vzravna, holozaslon se obnovi in reče:

»Si uspel pognati v pogon obe možganski celici in si postavil vprašanje, zakaj si tako boleče pušnil na teh volitvah?«

Klemen stisne ustnice:

»Zimzelena klasika, ljudje ne marajo resnice. Naša stranka se je odločila, da do volilne zmage ne bo prišla z neuresničljivimi obljubami. Janezovi so zmagali, ker, ...« Profesor mu ne preveč nežno vskoči v besedo:

»Bla, bla in še enkrat bla! Vaši plakati, reklamni spoti in nastopi niso bili nič manj pocukrani in polni praznih obljub, kot reklame ostalih strank. Bili ste v prednosti, ker imate v žepu vse z vplivom na javno mnenje. Vsi socialni inženirji so predli mrežo samo za ohranitev obstoječega toka denarja. Nekaj za javno dobro, nekaj za koristi podpornikov, nekaj za zaslužne. Klasika. Janezovi Novi demokrati niso ljudem povedali nič novega, samo obljubili so vse za javno dobro in nič za provizije in razne anekse za polnjenje privatnih žepov. V tvoji stranki se ve, kdo je šef zabave, a pri njih vsak z IQ 20 ne ve, kje jim je šef delal pred tremi leti.«

Klemen nejevoljno odkima:

»Kako ne vemo? Seveda vemo. Janez Čistnik je predsednik stranke in spretnejše gobcalo ...«

Znova ni končal stavka. Profesor se začne na glas krohotati:

»Ta je pa dobra.«

»Kaj je tu smešnega?«

»Smešnega? Ne, prej bi vprašal,« se zareži, »Kaj je tu plastičnega!«

Klemen prebledi. Profesor se neha krohotati in ošvrkne S. Andreja:

»Bom iskanje odgovorov zastavil malce drugače. Vidiš svojega službenega sintetika? Kako veš, da je sintetik?«

Klemen zmaje z glavo:

»Kako? Vi ste izkušeni kibernetik in dobro veste.«

Profesor se strogo namršči in pogladi po redkih razmršenih laseh:

»Jaz vem, kaj pa ti? So se ti zaradi političnega bikovega dreka skisali možgani?«

»Kam ciljate?«

Profesor se prime za glavo:

»Res me čudi, kako si prilezel v to pisarno. No, očitno lahko sem pride vsakdo. Dobro poglej Es Andreja! Kako veš, da je sintetik? To moraš tudi ti vedeti na izust! Kako bi drugače lahko izdal Zakon o obveznem zavarovanju sintetikov?«

Klemen skomigne z rameni:

»Ne vem sicer, kam merite, a ker sem vljuden človek, vam ustrezem.«

»Meni že ne,« zloviljno zamrmra.

Klemen presliši opazko:

»Kot prvo, že na videz se loči tudi od vas ali mene.«

Profesor se kislo nasmehne.

»Nadalje njegov počen glas.«

Profesor prikima. Klemen naveličano nadaljuje:

»In seveda njegov govor. Tako uslužen ni niti zaslužni član stranke, ki hoče v državni upravi zaposliti svojega razvajenega debilnega froca.«

Profesor dvigne prst:

»Natanko tako! Uslužno govorjenje, skoraj lezenje v rit. Si kdaj slišal sintetička preklinjati, se prerekati s človekom?«

Klemen razmišljujoče odkima. Profesor nadaljuje:

»Ta tvoj Drejček je tretja generacija sintetikov. Kaj je njihova temeljna izboljšava glede na dvojko?«

Klemen skomigne z rameni:

»Ne poznam vseh tehničnih podrobnosti. Najbrž kakšna milijarda nevroniti

več, pa potrojitev pomnilnika, večja avtonomija, izboljššan operacijski sistem in take reči.«

Profesor hladno odvrne:

»To so samo nepomembne malenkosti. Za magistra kibernetike slabo spremljaš stanje v panogi. Applov model druge generacije Kiberpad i4 ima več pomnilnika in celo več nevroniti od Sonyjevega ASIMO S2, ki sodi v razred zrelih modelov tretje generacije. Kljub temu pa vsak povprečno izobražen človek hitro loči med generacijama. Ključna razlika je v interpreterju Protokolov. Druga generacija ni sposobna večstopenjske interpretacije protokolov, niti nima izboljšave dedicanja Drugega in zlasti Tretjega protokola. Ravno Trojka je ključna izboljšava, saj imamo zaradi tega bistveno manj pregorelih strojev.«

Klemen naveličano vzdihne:

»Mislim, da generacije sintetikov nimajo vpliva na volilni rezultat.«

Profesor se znova zakrohota:

»Si že slišal za četrto generacijo in predvsem humanoidno variacijo?«

»Bi moral?« se naredi nevednega in hoče še nekaj reči. Profesor mu ne pusti do besede in mračno pribije:

»Nekdo na tvojem položaju, zlasti pa ti, bi moral poznati vsaj splošni razvoj sintetikov. S sabo sem pripeljal kolega Milana. Ga lahko pokličem?«

Klemen dvigne roke v znak predaje:

»Če že morate.«

»Moram,« jedko odvrne in zakliče, »Milan!«

V pisarno elegantno vstopi brezhibno urejen gospod. Nihče mu ne bi pripisal poznanstva s tem malce trčenim profesorjem.

Ustnice se mu razležejo v nasmeh:

»Dober dan, gospod predsednik. Želite, profesor?«

»Ukaži Es Andreju, naj prinese tri skodelice kave.«

Klemen hoče nekaj reči, a mu profesor ne pusti do besede:

»Ne mešaj se! Kmalu boš vedel, čemu ves ta cirkus.«

Milan se elegantno obrne proti sintetiku in mu s šolsko artikulacijo ukaže:

»Es Andrej, prinesi tri skodelice kave.«

S. Andrej vstane, se obrne proti Klemenu, ta se najprej spogleda s profesorjem, ki nemo prikima. Klemen namigne S. Andreju, zato se obrne proti Milanu:

»Razumem gospod,« in hiti izvršiti dobljen ukaz.

Profesor komentira:

»Vaš sintetik je prejel ukaz, a izvršil ga je šele zatem, ko ste mu to odobrili z utečeno kretnjo.«

Klemen skomigne z rameni. Po svoji ga je to začelo zabavati. Spomnil se je sintetika prve generacije, ki ga je programiral na univerzi.

Sintetik na klubsko mizico pri oknu položi pladenj s tremi skodelicami vroče kave in obmiruje kot kakšen kip.

»Vidite, vaš sintetik bo miroval, dokler mu ne ukažete, naj nadaljuje z delom. Dovolite še en poskus?«

Klemen odvrne:

»Imam izbiro?«

Profesor se nasmehne:

»Nimate!« in se obrne proti Milanu:

»Milan, ukaži sintetiku, naj prinese rolo papirja.«

Milan prikima in znova čisto po šolsko ukaže:

»Es Andrej, prinesi rolo papirja.«

Klemen že hoče potrditi, ko se znova vmeša profesor:

»Počakajte, naj mu še jaz dam ukaz, a vi mu ukažite, naj uboga, a ne navedite, koga, niti potem, ko bo zahteval jasna

navodila,« in se obrne proti Es Andreju:

»Es Andrej, nikamor ne hodi. Miruj!«

Sintetik obrne smešno podolgovato glavo proti Klemenu, ki zaukaže:

»Kaj čakaš? Dobil si ukaze.«

Sintetik nekaj časa miruje, zatem z rahlo tresočim glasom odvrne:

»Gospod, dobil sem dva nasprotujoča si ukaza. Prioriteta obeh je enaka. Potrebujem navodila o prioriteti.«

Klemen se znova vživi v čase, ko je na univerzi delal s prioritetaми ukaznega niza. Ostro odvrne:

»Es Andrej, izvrši ukaze!«

Sintetik začne cepetati na mestu. Hecno počen glas pridobi malce grotesknega zvena:

»Gospod, nimam navodil glede ukazne prioritete. Gospod ...«

Tedaj se oglasi profesor:

»Es Andrej, izvrši Milanov ukaz!«

Sintetik prikima in odhiti po rolo papirja.

Vsi trije posedejo okoli klubske mizice. S. Andrej porine Milanu v roke rolo papirja in se na Klemenov namig vrne k svojemu delu.

»Kaj ste hoteli s to burko?« zanima premiera. Profesor odvrne:

»Vaš sintetik je dobil dva ukaza od dveh ljudi, ki nista z njim v lastniškem razmerju, a vi, zastopnik lastnika, niste določili, čigav ukaz ima prioriteto. To je zaciklalo njegov procesor na ravni Drugega protokola. Če ne bi preklical svojega ukaza in bi vi še nekaj časa vztrajali pri svoji odločitvi istočasno izvršitve nasprotujočih si ukazov, bi prišlo do overflowa na predpomnilniku in sintetik bi obmiroval s skurjenim predpomnilnikom. Za servis bi proračun odštel kakšne tri tisočake. Tega ti nisem hotel naprtiti tik pred odhodom iz te fensi pisarne.«

Klemen pihne:

»Še vedno ne vem, kaj mi hočete povedati?«

Profesorju oči kar žarijo:

»Počasi, naj ti razložim na svoj način in srečen boš, ker se boš skoraj sam dokopal do rezultata. Naj nadaljujem. Tudi tretja generacija je podvržena tako imenovani napaki prioritete. Že malce spreten laik zlahka zablokira nekaj tisočakov vredno napravo. Za hip odmislite štorasto pojavo vašega pomočnika. Kaj, če bi bil na pogled podoben Milanu? Tehnologija za izdelavo humanoidnih sintetikov je starejša od nevroprocesorjev s Protokoli. Niso bili uspešni, ker so bili štorasti. Nihče ni hotel v svoji bližini debilov. Bi vi hoteli človeku podobnega Es Andreja?«

»Kar srh me oblije ob tej misli.«

Profesor prikima:

»Prav imate in tako so ljudje glasovali z denarnicami, zato so humanoidi tako klavrno propadli. Drugi in Tretji protokol sta preokorna za daljše igranje privida človeka. Vsi poskusi prve in druge generacije so bili finančni fiasko. V tretji jih sploh niso poskušali izdelovati. Frankenštajnovski kompleks je silno močan. Nihče noče imitacije človeka. Kaj pa četrta generacija?« in se obrne proti Milanu:

»Milan, v čem je temeljni napredek četrte generacije?«

Milan vljudno prikima in z lepim, dasiravno monotonim glasom odvrne:

»Največji napredek je nedvomno na področju vezanja prioritete Drugega protokola, dopolnitvi pojmovnika Prvega protokola in zlasti silen napredek odnosa Tretjega do Drugega protokola.«

Profesor vrta naprej:

»Povej to v laičnem jeziku.«

Milan znova prikima, ustnice se mu

razležejo v plitev nasmeh in znova monotono nadaljuje:

»V primeru, če sintetik dobi dva enakovredna, vendar nasprotujoča si ukaza, bo v skrajnem primeru vljudno zahteval za dodatno pojasnilo, čeprav bo znal v veliki večini primerov na osnovi okoliščin sam presoditi o prioritetah. Po domače, zaradi konflikta ukaznih prioritet ne bo postavljал neumnih vprašanj. Zaradi tega ne bo okvar. Posebej je okrepljen samoohranitven nagon v odnosu do Drugega protokola. Samo spreten kibernetik je sposoben novega sintetika spraviti do opazne poškodbe, a za uničenje je potreben umetnik kibernetike. Torej odpade zabavanje objestne mladine z načini samouničevanja. Prvi protokol pa je okrepljen z odnosom individuumu do kolektiva.«

»Naj povzamem na primeru praktične aplikacije,« reče profesor:

»Če dam sintetiku nove generacije v roke revolver in mu ukažem, naj si razstrelji pogonski reaktor, tega ne bo storil. Namesto tveganega pošiljanja policistov nad oboroženega blazneža, ki ima v pesti deset talcev, pošljete novega sintetika z revolverjem. Brez oklevanja ali kasnejših posledic sprožitve varnostnega protokola bo po potrebi brez oklevanja naluknjaj blazneža in prepredil deset smrtnih žrtev. Razpon uporabe sintetikov se razširi na zelo veliko področij, tudi takšnih javnega pomena. Po novem bodo lahko primerno programirani sintetiki tudi gasilci, policisti ali uradniki.«

Klemen izbulji oči:

»Kaj ste rekli? Sintetik se lahko gre revolverša?«

»Da,« prostodušno odvrne profesor, »Kot sme omenil, zaradi veččega interpretiranja okoliščin jim lahko brez

nepotrebne stranske škode zaupamo celo orožje in so sposobni sprejeti nadčloveško natančnega ukrepanja,« za hip umolkne, kot bi iskal besede: »To je bilo s tretjo generacijo skoraj nemogoče. Za vašo varnost lahko bolje poskrbi par sintetikov, saj je to bistveno ceneje in predvsem varneje od tropa neumnih goril. Nov implementacijski softver omogoča laiku, da kar s tablico sprogramnira verodostojnega dvojnika. Ta potem igra vestnega uradnika med tvojim uživanjem počitnic. Nihče, razen večšega kibernetika, ki ve, kaj išče, ne bo opazil razlike.«

Klemen se nasmehne:

»Ko bo svinja sanjala koruzo.«

»Poglejte Milana.«

»Čemu?« se brani Klemen in za hip pogleda brezhiben obraz profesorjevega sodelavca.

»Kakšen se vam zdi?«

»Kakšen? Pač kibernetični frik! Dolgočasen, kot so dolgočasni stroji, s katerimi se družim. Edino oblečen je človeško in ne v zdrasane cape, v kakršnih vi strašite po svetu in ima manire, ki vam manjkajo. To bo.«

Profesor sklene roke na trebuhu in Milanu nič kaj nežno ukaže:

»Milan, postavi dlani na mizo!«

Milan ravnodušno položi dlani na mizo.

Zatem mu še trdneje ukaže:

»Udari me, kolikor močno me lahko!«

Milan mehko odvrne:

»Če želite,« in dvigne roko, a profesor ostro pribije:

»Slava pametnim!« in Milan obmiruje. Dlani se bliskovito vrnejo v predhodni položaj, položene na mizico.

Klemen prebledi:

»Hočete reči, da je,« in oči uperi v mirno Milanovo postavo, »Milan je,«

mu zastanejo besede in pogoltne slino.

Profesor veselo nadaljuje:

»Milan je sintetik. Pravzaprav je Es Milan Urbančič. Vzel sem jedro novega Siemensa in ga vstavil v malce sfrizirano humanoidno telo predprejšnje generacije. Vidite, ustavila ga je varnostna koda, drugače bi mi primazal or'nk klofuto. Programiral sem ga za vlogo človeka. Veliko mi je pomagal psiholog, specialist za implementacijo protokolov. Tovarniški obči program je preštorast za tako sofisticirano oponašanje ljudi. Na konferenci Evropskega kibernetičnega društva sem Es Milana spravil v upravni odbor. Nihče ni pomislil, da moj sodelavec, ki sem mu seveda kar sam spisal akreditacijo, ni človek. Cvet evropskih strokovnjakov je nasedel. Dokler izrecno ne opozorim, Es Milan velja za človeka, četudi se znajde med strokovnjaki za sintetike.«

Es Milan mehko prikima in doda nekako sprijaznjeno z usodo:

»Gospod predsednik, jaz sem sintetik.«

Klemen besno odkima:

»Čakajte, to ne more biti res. Za nos me vlečete. Mogoče se hočete malce ponorčevati iz mene. Prvič vidim sintetika piti kavo. Naj mu postrežem še s piškoti?«

Profesor se nasmehne:

»Es Milan ima v sebi rezervoar za šest polnih obrokov. Z malce dietnega manevriranja lahko zdrži tudi cel teden. Vgrajen sistem je tako sofisticiran, da iz zaužitega pridobi tekočino in jo uporabi za lažno potenje in ostale fiziološke izločke, kot sta velika in mala potreba. Kljub temu mora enkrat tedensko na čiščenje, za kar pa ni potrebna pomoč človeka.«

»Torej gre vaš stroj tudi scat?«

Profesor navihano prikima:

»Tudi tvojo ženo bi bolje obdelal. Orodje ima. Že prva generacija sintetikov je prav dobro služila človeški pohoti. Vsaka prelomna novotarija najprej služi vojski in porno industriji. Primerno opremljeni in programirani sintetiki predstavljajo skoraj četrtnino vseh prodanih modelov.«

»Ampak, čemu ta cirkus? Moj dragoceni čas kradete s tem, da se hvalite s svojim state of the art sintetikom.«

»Res?« profesor povzdigne glas, »Kaj, če vam razkrijem, da vas je na volitvah premagal Milanu podoben sintetik?«

»Čakajte!« odkima, »Ta vaš tehnični čudež je lahko vaš asistent, če si ne morete najti človeške družbe, a za tako izpostavljeno funkcijo,« znova besno odkima, »Ne, to ne more biti res. Trdite, da je Janez Čistnik pravzaprav Es Janez Čistnik?«

Profesor prikima:

»Skoraj sem prepričan, da vas je grdo porazil Es Janez Čistnik. Z vašim cuckom Mihom sva proučila vse njegove govore in vse dostopne video posnetke. Verjemite mi, če veš, kaj iščeš, se za človeško fasado ne more skriti še tako sofisticiran sintetik. Veste, ljudje so večinoma brezumne ovce, ki sledijo svoji porciji ovsa, večerni dozi reality poneumljanja in ostalemu, kar ne zahteva nikakršnega umskega napora. Volilno telo je zaradi stoletnega spretnega družbenega inženiringa elit iz ozadja samo homogena zmes idiotov z refleksnim nagonom za zadovoljitev želje po užitku in igratih. Volili so tistega, s katerim so se lahko identificirali z najmanj umskega napora.«

»Identificirali?«

Profesor se prostaško zakrohota:

»Ne vem, kako ste dobili prejšnje volitve, če me sprašujete tako osnovne

stvari! Čreda ovac, namenjena striženju, ni kaj pametnejša od sintetikov prve generacije. Pravzaprav je ravno sintetik najidealnejši vladar za trop apatičnih človeških ovc.«

Klemen skoči na noge, se obrne proti veliki stekleni površini in zre na gomaženje globoko pod sabo:

»In kako lahko razkrinkam tako imenovanega Es Janeza? Kje je pravi Janez Čistnik?«

Profesor se znova zakrohota:

»Najprej – pravi Janez uživa nekeje v tropih in zapravlja sponzorski denar. Ne vem, čemu bi ga morali razkrinkati?«

Klemen mračno odvrne:

»Ker nam ne morejo vladati sintetiki!«

Profesor prostodušno odvrne:

»Sintetiki v politiki so še najmanjše zlo od vsega, kar nam zadnjih dvesto let počno zakulisne finančne elite. Stroj na javni funkciji ne pozna klientelizma, nepotizma ali korupcije. Bodimo realisti, sintetiki tudi v politiko prinašajo nuj-

no optimizacijo poslovnih procesov,« stopi poleg premiera in spusti pogled na ulico pod sabo, »Za vsakodnevno sipanje silaže v korito ter zagotavljanje neumnih kruha in iger spodaj gomazem čim ovcam ni potreben doktor znanosti. Za davčno striženje ovac zadostuje zgolj poslušen pastir. Že prva generacija sintetikov je na farmah zamenjala pastirje. Bodite realist. Ne slepite se vendar! Ljudske množice, demos, so za finančno elito samo trop neumnih ovc na farmi.«

Klemen je zarenčal:

»Razkrinkal jih bom in zmaga bo moja! Mora biti. Brez mene bo Slovenija propadla! Jaz sem poklican za predsednika! Jaz!«

Profesor se je zarežal:

»Nikogar ne boš razkrinkal,« in trdo pribil, »Politika, bordel, prostitutka.«

Klemen obmiruje. Sijaj oči mu ugasne.

Profesor se zahihita:

»Eksperiment zaključen.«

<>

9. MAJ

Bojan Ekselenski, *Slovenija*

Dan se mi začne z jutranjim odhodom po časopis.

Stekel sem po stopnicah. Nekaj me je zmotilo na tabli odvetnikov. Najprej so me presenetila nemško zvoneča imena in napis *Rechtsanwaltskanzlei*. Čudno. Sveže pomladansko jutro me je predramilo. Obstal sem kot vkopan. V parku čez cesto so na drogovih plapolale velike zastave. Zgrozil sem se ob pogledu na velikanske vihrajoče zastave s kljukastim križem. Je kakšen štos? So se pohecali ljubitelji domobranskih izdajalcev? Že lani so jo ušpičili, ko so korakali oblečeni v domobranske uniforme. Komaj so ušli, saj Štajerska nikoli ni trpela narodnih izdajalcev. S to zastavo so šli preko plafona. Saj sem strpen, tudi do neokusnega, a to je preveč. Vame se je skoraj zaletel brezhibno oblečen mož. Strogo se je obrnil:

»Entschuldigung,« je trdo odrezal. Zamahnil sem z roko:

»Nič hudega.«

Naenkrat je postal pozoren:

»Was Sie gesagt haben?«

Zdrznil sem se. Pri vseh svetnikih! Kaj je tem ljudem?

Iz žepa je vzel mobilni telefon. Vsaj mislil sem tako. Na hrbtu naprave se je bleščal napis Siemens. Sovražno me je premerjal in očitno nekoga klical.

»Kaj je tako čudnega?« sem vprašal. Gospod je s prstom pokazal name in ves zgrožen kričal:

»Unmarkierten Sklave! Unmarkierten Sklave!«

Ljudje so se obrnili proti meni in me obkrožili. Kakšna igra je to? Po ulici od trafike je proti meni teklo pet uniformirancev. Vsi so imeli na rokavih trakove s kljukastim križem. Srce mi je padlo v trebuh. Kaj se dogaja? Pojma nisem imel. Mrzlično sem tuhtal, kaj mi storiti. Može so v rokah držali orožje in besno kričali po nemško. Nikakor se nisem hotel soočiti, zato sem hotel steči stran od njih. Kaj naj bi?

Tedaj me je zadelo. V rami sem začutil pekočo bolečino. Naredil sem še nekaj korakov, zatem me je boleča sila ustavila. Srce bi, a noge so odpovedale.

Možje so me dosegli. Razbral sem samo besede Unmarkierten, Sklave in Slave. Zbralo se je nekaj radovednežev in med sabo so žlobudrali v trdi nemščini. Eden je celo pljunil name in se zadril:

»Schmutzigen Slave!«

Potem me je zmanjkalo.

Kje vraga sem se zbudil? Kakšna je to nočna mora? Možje v skafandrih so me grobo odvedli v vlažno celico. Prostore sem prepoznal. Stari pisker. Na steni se je bohotala zastava Tretjega rajha. Zakle-nili so za mano.

Zaslišal sem samo ječanje.

Zaklical sem:

»Je še kdo tukaj?«

Nekaj časa so do mene prihajali samo zvoki trpljenja. Potem se je nekdo ohrabril in me ogovoril v čudno zveneči slovenščini:

»Bošk tu! M'lc, č'j'h nočš dobt.«

»Kaj se dogaja? Zakaj ste vi tukaj?«

»Ne'mno spršuj'š! Sloveski sžn'i s'tu najdmo tud zrad drobnh pr'krškav. M'lc napač p'gled v g'spdjar. Pjutršn'jm ns bdo otp'lal n'Teharj.«

Ničesar nisem doumel:

»Kakšna je to mora?«

Težek glas je odvrnil:

»K'k čudn gvo'rš? T'je vsk'dan u'Rajh.«

Šele tedaj me je oblihl pot. Po nekem čudnem naključju sem se znašel sredi res nore nočne more.

Zbudili so me ropot in trdi koraki. Skočil sem pokonci. Upal sem na bujenje v domači postelji. A še vedno sem ždel v vlažni celici. Ključavnica je zaškrtala. Eden od uniformirancev je potegnil neko napravo in izgubil sem zavest.

Zbudil sem se za mizo. Bolela me je glava. Zaslišal sem poznan glas. Dvignil sem boleče oči in znan glas je dobil znan

obraz. Kaj vraga počne aktualni predsednik slovenske vlade v esesovski uniformi? Kje sem? Zakaj sem?

Mehanski glas prevajalnika je prevajal nemščino v silno okorno slovenščino:

»Jaz sem Landeshauptmann in Obergruppenführer Johann Janscha.«

Seveda! On je. Še glas mehanskega prevajalnika ima enako intonacijo. Malce sem se nasmehnil hecno zveneči slovenščini:

»Od nekod vas poznam,« sem rekel. On pa je trdo odvrnil:

»Vsi sužnji Spodnje Nemčije me poznajo. Vi ste čudežno nemarkiran.«

»Nemarkiran?« mi je izletelo.

Johann si je popravil kapo s smrtno glavno, znamenjem esesovcev in trdo pribil:

»Zadnjih trideset let smo mislili, da ne obstajajo nemarkirani sužnji. Končno smo uspeli vse poloviti, markirati in prevzgojiti. Pa se pojaviš ti. Kar iz nič, sredi Cilija,« se nasloni nazaj, z rokami si je podložil vrat in pokazal znamenje nasmeha, »Po svoje si znamenitost, zato sem se osebno potrudil. Imaš čast, ki je ni imel še noben podčlovek,« in se je znova nagnil naprej v grozečo prežo, »Osebno avdienco pri rajhovskem vladarju te dežele.«

Počutil sem se skrajno blesavo. Hotel sem nekaj vprašati, a me je prehitel njegov surovi glas:

»Takoj povej svoje podatke! Zakaj nisi čipiran? V rodilnici kampa za razplod vsakega novega sužnja čipiramo in programiramo.«

Vzravnal sem se in se zazrl v stroge esesovčeve oči:

»O kakšnih sužnjih govorite? Raje mi povejte, kam sem padel? Kakšna je to mora? Kje sem?«

Začutil sem grob udarec. Priletelo je po hrbtu. Nabilo me je na mizo. Če so to sanje, so preklemsko brutalne.

»Ne bom dvakrat vprašal? Kako si se znašel izven tabora Sklavijev?«

Skomignil sem z rameni:

»Lejte, zbudil sem se v lepo jutro, hotel sem iti,« a je znova priletelo po hrbtu. Oseba pred mano je nedvomno predsednik vlade, a tukaj govori nemško. Očitno to ni Slovenija iz mojega spomina, temveč sem se znašel v bizarni izkrivljeni resničnosti.

Trdo je ponavljal:

»Kako si prišel v mesto?«

»Gospod,« sem spremenil ton, kajti očitno se je nekaj strašnega zgodilo, »Ne vem, o kakšnih sužnjih in gospodarjih govorite? Kje sem? Kakšen dan je danes?«

Esesovskemu oficirju, slovenskemu predsedniku vlade ali karkoli je že bil, se je razpotegnil voščen obraz. Odložil je esesovsko kapo in zasijala je pleša, obrobljena z obročem sivečih las:

»Tukaj je Spodnja Nemčija, skoraj v srcu veličastnega Rajha. Tvoja govorica je prepovedana že od leta 1950. Tvoji rojaki so nam pomagali pri iztrebljenju in prevzgoji podljudi.«

»Domobranci?«

Esesovec je prikimal in se zarežal:

»9. maja 1945 je bilo podpisano premirje. Evropa je naša, Rajh sega od Atlantika do Urala, Anglija in Amerika sta naši zaveznici v boju proti manjvrednim teroristom. Višek domobrancev smo na koncu vojne seveda pokončali. Saj jih nismo več potrebovali. Nihče ne mara izdajalcev. Večina njih so postali hrana črvom na Teharju, v Hudi jami ali na Kočevskem.«

Obnemel sem. Nekaj časa sem zadrževal sapo.

»Ampak tudi vi ste po poreklu to, čemur rečete Sklavi. V mojem svetu ste predsednik vlade.«

Mož se je zresnil:

»Tvoj in moj svet je Rajh, Tretji rajh. Če te že zanima, jaz sem tretji sin Josefa in Magde Janscha. Genski test je dokazal rasno ustreznost moje družine,« in je vame uperil zlobno sijoč pogled in zažugal, »Še enkrat mi nameni takšno opazko in spoznal boš še kaj hujšega od smrti v mukah. Nisi povedal, čemu si brez čipa? Zadnjih 30 let nismo naleteli na sužnja brez nadzornega čipa.«

»Gospod, ne vem, kako sem se znašel v tem vašem krasnem novem svetu. V mojem svetu ne poznamo čipiranih sužnjev.«

Mračno je odvrnil:

»Z vami sem bil nenavadno vljuden, ker ste zanimiv primerek. Vaš jezik je drugačen od tega, kar med sabo žlobudrajo sužnji. Se znate podpisati?«

Zožil sem obrvi in nejevoljno odvrnil:

»Znam še kaj več od pisanja. Tudi šteti znam do sto.«

Johann mi je pred nos porinil Siemensovo tablico z e-pisalom. Poleg podpisa sem še dodal:

Druže Tito, mi ti se kunemo.

Žive naj vsi narodi.

Slovenija, dežela na sončni strani Alp.

Johann je grdo nagrbančil čelo:

»Od kod ti prepovedani pamfleti? Tita so ustrelili leta 1946 kot nevarnega boljševiškega terorista.«

Debelo sem ga pogledal:

»Kje? Nekaj je iz vrtca, nekaj iz srednje šole in nekaj iz reklamnega letaka Slovenije. Če smo že pri tem, Slovenija je ena od osemindvajsetih držav Evropske unije.«

Johann se je nagnil naprej. Na obeh se je zrcalilo popolno presenečenje:

»Evropska unija? Reče se Nemška unija. Združuje osemindvajset dežel Rajha.«

POSLEDNJI SANJAČ

Andrej Ivanuša, Slovenija

Avtobus se je ustavil na postaji. Roman je nestrpno čakal, da se odprejo izhodna vrata. Ko jih je hidravlika počasi in cukajoče odprla, je preskočil stopnico in skočil na pločnik.

<<< >>>

Počasi je zaprl in odprl oči. Čisto nič mu ni bilo jasno. V njegovi glavi je brnel roj čmrljev.

»Je to bolnica?« je pomislil, ko je zrl v bleščeče bel strop.

»Menda se ja nisem zvrnil, ko sem skočil iz avtobusa?« je bila njegova druga misel. Poskusil je obrniti glavo, a vratne mišice so ga neznansko bolele. Bile so tako trde, da glave ni premaknil niti za milimeter. S pogledom je skušal zaobjeti prostor.

<<< >>>

Naredil je korak naprej in se zaletel v mimoidočega. Opotekel se je in zamrmral:

»Oprostite, ni bilo ...« Mislil je reči »namerno!«, a so njegove misli znova zastale.

Razmišljal je o nekaj minulih trenutkih. Skočil je iz avtobusa, nato je nekako sredi skoka pristal nekje v neki bolnici na hrbtu in se ni mogel premakniti. Zdaj pa je znova na pločniku, kjer se je zaletel v mimoidočega, ki ...

Avtobus za njegovim hrbtom je odpeljal. Z odprtimi usti je Roman strmel in si ogledoval zgradbo nasproti postaje. Zašepetal je:

»Kje pa sem? To ni prava postaja! Take stavbe sploh ni v Mariboru ...«

Obrnil se je in se s široko razprtimi očmi zazrl na cesto. Po njej so vozili avtomobili brez koles.

»Kaj se dogaja?«

<<< >>>

Nad njim je bil bel, bleščeč strop.

Otrpnil je in mrzlično razmišljal:

»Očitno sem res v bolnici! Mogoče me je pa kaj povozilo, ko sem šel čez cesto. Zdaj pa imam halucinacije!«

Dvignil je roko in na konicah prstov je imel nataknjene kovinske tulce iz katerih so izhajale žice. Obrnil je pogled navzdol in na svojih prsih zagledal čepke prisesane na kožo. Tudi tukaj so iz njih izhajale žice. Vse skupaj ga je za trenutek pomirilo.

»Bo že res. To je bolnica!«

»Hej, je kdo doma?« je zaklical in znova skušal premakniti glavo. A nekaj jo je čvrsto držalo na mestu. Skušal je z roko seči h glavi, a so ga žice zdržale. A tudi roka ni čisto ubogala.

<<< >>>

O Življenju, Vesolju in sploh Vsem www.andros.si/vesolje/

- podroben opis Sonca in planetov Osončja,
- nastanek in mehanika galaksij,
- rojstvo, življenje in smrt zvezd,
- bigbang, struktura vesolja in njegov konec,
- o možnostih življenja na različnih planetih,
- potovanja na Mars, izza meja Osončja in še dlje,
- pojmovnik, pojasnilo manj znanih pojmov, formule.

»Eh, tole so zagotovo halucinacije po nesreči!« si je pomirjeno rekel, ko je stal na robu pločnika. »Ampak, te stavbe res nikjer nisem videl. Tudi avtomobili brez koles so hecni. Kaj vse ti lahko možgani napletejo!«

V naslednjem trenutku so vsa vozila za trenutek obstala, poblisnila in spremenila barvo. Spet so imela kolesa. Ozrl se je nazaj in tam je bila znana stavba.

»Kakor, da bi gledal star film!« si je rekel.

<<< >>>

Nad njim je bil znova bleščeč, bel strop. Postal je jezen:

»To pa že presega vse meje!«

A njegovo jezo je presekalo oglušujoč alarm. Začutil je, kako so mu z obeh rok spolzeli tulci in priseski na prsih so popustili. Glava je bila prosta in jo je lahko premaknil. Sunkovito se je dvignil, a se mu je zvrtilo v glavi in nekaj ga je kuknilo nazaj. Potipal je po čelu in tilniku. Na glavi je imel kovinsko mrežico iz katere je izhajal šop žic.

Počasi si jo je snel z glave. Kajti vsak gib je predstavljal pravi napor. Bil je lačen in žejen. Vsaka fizična dejavnost je povzročala bolečine v mišicah. Nekako je uspel položiti nogo na hladna tla.

Drgetal je, saj je bil gol. Spoznal je, da je zelo shujšal. Bile so ga same kosti in koža. Nekako se je oprl na rob postelje.

V tistem trenutku je alarm prenehal in računalniški glas je suho rekel:

»Zaloga energije je pod kritičnim minimumom.«

»Kaj se dogaja?« je glasno vprašal in se oziral naokrog po prostoru. Sredi majhne celice je bila postelja. Ob njej so ležale tulci za prste in priseski ter oglaševalna. Žice so vodile pod posteljo in skozi njeno nogo nekam izven tega prostora. Oken ni bilo, le vrata, ki so bila

vidna na v ozki steni le kot tanek sivkast okvir.

»To je bolj zapor, kakor bolnica!« je pomislil in se skušal približati vratom.

Ko je pridrsal do njih, so se odprla le do polovice.

»Zaloga energije je pod kritičnim minimumom,« je znova dejal glas.

Roman je s pogledom iskal zvočnik, a ga nikjer ni bilo mogoče videti. Potem pa mu je pogled pritegnil prizor, ki se je ponudil skozi napol odprta vrata.

Soba je mejila na hodnik in ta je imel vso nasprotno steno zastekljeno. Spoznal je, da je v enem od gornjih nadstropij visoke stavbe, ki je presegala vse v okolici. Videl je vse naokrog in kamor je segalo oko, so bili nebotičniki v ruševinah.

Stopil je korak naprej do vrat in se stisnil skozi. Ozrl se je gor in dol po hodniku. Bil je prazen. Na obeh straneh so bila vrata.

»Zaloga energije je pod kritičnim minimumom,« je glas rekel še tretjič in nadaljeval: »Osebe naj čim prej evakuirajo virtualno sanjališče.«

»Sanjališče?!« Beseda je priklicala na dan medle spomine. »Nekoč sem res šel v Sanjališče. To je bilo ...«

Ni več vedel kdaj. Odmahnil je z glavo. Zdaj ga je zanimalo le, kaj se dogaja. Ampak prej se je zgrudil zaradi lakote.

Ni se več zbudil. Umril je zaradi podhranjenosti in splošne oslabeledosti. Že pred nekaj desetletji so vsi odšli v Sanjališče, v 4D virtualne svetove po svojih željah. Samo stroji so skrbeli za vse sanjače. Jih umivali in hranili dokler ni prišlo do usodne okvare.

Tako Roman ni nikoli izvedel, da je bil poslednji sanjač na Zemlji.

<>

PETELINJE JAJCE

Andrej Ivanuša, Slovenija

Pol-kmetiji na robu Maribora so od vekomaj pravili »pri Fickovih«. Marohovi so stara družina, ki se še vedno drži prastarih običajev in več generacij živi skupaj.

Lani jeseni je najmlajši pri hiši, Rok ga kličejo, prinesel domov jajce.

»Kaj imaš? Pokaži!« ga je drezal starejši brat Žan.

»Pokaži! Pokaži!« je nestrpno klicala sestra Sabina. Vrisk otrok je na prag priklical očeta Franceta.

»Ati, poglej!« je rekel Rok in razprl dlani. Prikazalo se je jajce, ki je bilo videti kamnito, polno luskin.

»Zanimivo jajce,« je rekel oče. »Kurje ni, saj je enkrat večje.«

»Morda je orlovo,« je ugibal Žan.

»Nojevo je,« je rekla Sabina.

»Kje si ga našel?« je vprašal oče.

»Tam, kjer so veliki kamni,« je rekel Rok in jajce znova skrnil v dlani.

»V Hudičevem dolu?« je zaskrbljeno nagrbil čelo oče.

»Ja, tam je po lanskem žledu padlo drevo in so se skale razmaknile. Zdaj je med njimi ozka špranja. Komaj sem zlezl noter.«

»Tam si bil?« je znova vprašal oče. Zdaj Rok ni bil več gotov, če je naredil vse prav. Previdno je nadaljeval:

»Zadaj je precej velika votlina. Med kupom svetlikajočega kamenja je bilo tole kamnito jajce.«

Stopili so v hišo in Rok je položil jajce na mizo. Zdaj so si čudno jajce ogledali še mama, dedek in babica. Prav na koncu je prikrevsala še prababica Agata.

»Ježeš,« je rekla. »Saj tole je pa petelinje jajce!«

»Beži, beži, prababica,« je rekel oče France, »petelini ne valijo jajc.«

»O, ja! Na vsakih sedem let, ob polni luni lahko petelin izvali jajce. Tako so mi stari nekoč pravili, da se iz takega jajca ne izvali piščanec – temveč lintvern.«

»Kaj se izvali?« je zanimalo Roka.

»Lintvern,« je rekla prababica in odšla, saj se ni imela namena pogovarjati z ljudmi, ki ji nič ne verjamejo.

Rok je jajce odnesel v svojo sobo. Iz papirja in slame je naredil gnezdo in vanj položil jajce. Potem ga je osvetlil z namizno lučko, da bi bilo piščančku toplo. Bil je res vztrajen, saj se tri mesece ni zgodilo nič. Potem se je nekaj prebudilo v jajcu in pričelo praskati.

Ko je prišel iz šole, je Rok opazil, da je na jajcu razpoka in nekaj v njem kljuva, da pride na dan. Jajce je počilo iz iz njega je pokukala drobcena — zmajska glava.

Ko je puhnil, ga je malo osmodil. Presečeno je zaklical v sosednjo sobico:

»Prababica Agata, res je lintvern!«

GONDOLJER

Gareth D. Jones, Velika Britanija

Črni kljun moje gondole je enakomerno rezal mirno vodo kanala. Sloka ladjica mi zvesto služi že vrsto let, kot je služila že generacijam mojih prednikov. Kot moji predniki, prevažam potnike po mestnih vodnih poteh.

Sonce je zahajalo nad starodavnim mestom, voda se je spremenila v tintast trak, položen med elegantne stavbe iz peščenjaka. Globoko sem vdihaval hlad večerne sape.

Je mar na vsem svetu kaj lepšega od tega fantastičnega mesta kanalov?

Ko se je barka počasi bližala privezu, sem se za trenutek z zadovoljstvom zazrl v marsovo temneče nebo.

Rojen v Essexu v Veliki Britaniji. Napisal je veliko kratkih zgodb, objavljene so v preko 40 publikacijah in v 27 jezikih (ko to berete, mogoče še v več). Zasebno je oče petih otrok in se ukvarja z zbiranjem nevarnih odpadkov. Piše ZF na čajni pogon. Ima svojo spletno stran <http://www.garethdjones.co.uk/> kjer names-to o njem izveš veliko o njegovem pisanju.

SIBILA

Deborah Walker, Velika Britanija

Duh moje prihodnosti diši po pepelu.
»Mislil sem, da si nehali kaditi,« sem rekla.

»Bilo je težko leto.«

Ona pobrskala po svoji vrečki in poda škatlico Marlboro Lights.

»Življenje ne gre vedno po načrtu, kajne, Sibila?«

Prižgala je cigareto in pihnila proti meni oblak dima, nabuhel do nerazpoznavnosti.

»Mislim, da se vam bom pridružila,« sem vzela cigareto iz svoje škatlice, pri čemer sem vedno kritična do svoje prihodnje podobe.

Videti je precej starejša kot pred letom dni. S tem, da se ni ličila, si ni delala usluge. Njeni lasje so videti suhi

in krhki in z njimi bi morala nekaj storiti. »Vidim, da nisi shujšala.«

Ona skomigne. »Dieta je zapravljanje časa. Imam jih skoraj štirideset. Sem, kar sem.«

Zdaj je v enem od teh razpoloženj.

»Torej, kaj je novega?« sem vprašala.

»Ne veliko.«

Vzdihnila sem:

»To ni v pomoč. Veš, ta obred ni brez žrtvovanja,« in pokažem na jeklen nož, uravnan na vrhu posode z navadno vodo.

»Misliš, da ne vem?« je zavihala svoj rokav in mi pokazala svojo desno roko. Od mene je sedem let starejša, toliko več brazgotin. Tako to deluje, enkrat na leto vidim sedem let v prihodnost.

»Lahko narediva dnevnik?« sem vprašala.

»Ah, da. Dnevnik,« in je iz torbe vzela v usnje ovit dnevnik. Kupila sem ji ga v Benetkah, na medenih tednih. Vanj naj bi zapisovala vsak dan: Dnevnik mojega življenja.

Megleno je preletela strani,

»Težava pri dnevniku je malce površnosti pri mestih. Občasno veliko spiješ. Je tako?«

Skomignila sem. Zvečer mi je všeč kozarec ali dva vina. To me malo omehča. Ampak, kdo je, da bi me sodila?

»Lahko greva s tem na trg?«

»Seveda.« Moja prihodnja osebnost je recitirala cene delnic, a jaz sem si vse zapisovala. Igrala sem se borzno trgovanje. Običajno je ta igra pomenila tudi možnost izgube. Ampak ne v mojem primeru, vsaj ne z informacijami, ki jih dobivam. Zdaj sem ultimativna insajderska borzna dilerka.

Ko je končala, reče:

»V redu. Končala bom.«

»Ne še iti.«

»Kaj je to?« me je nestrpno vprašala.

»Ne izgledate najbolje.«

»Zelo hvala.«

»Kaj se vam je v zadnjem letu zgodilo?« Žal mi je zanjo, a še pomembneje, čutila sem skrb. Moram vedeti.

»Najbolje je, da ne govorimo o osebnih stvareh. Sibila, dobro veste, da je tako.«

»Kako je Alex?«

»Si prepričana, da želiš vedeti?«

»To je Alex, kajne? Kaj se je zgodilo? Saj ne ... Je mrtev?«

Prižgala je novo cigareto. Jaz enako:

»Alex me je zapustil.«

»Lani si bila tako srečna.«

»Nevednost je blaženost. Zadnja tri leta je imel afero. Varal me je. Alice mu

je dala ultimat ona ali jaz in izgubila sem jaz.«

»Alice? Moja najboljša prijateljica Alice?«

»Res je. Alex se z mano pogovarja preko sodišča in poskuša dobiti svoj "pošten delež", kot on temu pravi.«

»Ne morem verjeti.«

»Bi ti lagala? Bi lagala sama sebi?« me je pogledala.

»Kaj boš storila, zdaj, ko veš?«

Stopila sem do hladilnika in si natočila kozarec hladnega, svežega šardoneja. Izpraznila sem ga. Ona me je opazovala z nekakšnim posmehom. Znova sem napolnila kozarec.

»Ne bi mi smela reči.«

»Vsaj opozorila sem te. To je več, kot sem jaz dobila.«

»Ti ni povedala. Časovni tokovi so različni. Vsak prihodnji je nekoliko drugačen.«

»Ne, ona ni. Mislila sem, da želim vedeti. To je naša težava, vedno želimo vedeti,« proti meni je pihnila oblak megličastega dima, »Lahko se razvežeš od njega.«

»Imela si devet dobrih let zakona.«

»Ne, nisem. Zadnje tri me je Alex varal.«

Spustila je cigareto, ki je padla na tla.

»Kaj boš storila?« na obrazu se ji je naredil lačen pogled. Ona mi je hotela povedati, naj se ločim od Alexa, še preden dobi priložnost, da me izda. Kdaj me je doletela ta grenkoba?

»Ne vem, kaj bom naredila.«

»To je tvoja odločitev,« je pravila.

»Zame se nič ne spremeni. Nadaljevala bom na tej časovni premici, kjer me je izdal. Ne moreš spremeniti preteklosti, le prihodnost.«

»In ti?« sem rekla, »Boš gledala naprej, to leto?«

»To sem vedno naredila, ali ne?« je podrgnila roko, »Ugotovila, kako lahko izboljšam svoje popolno življenje.«

»Vi tega ne potrebujete. Predvsem morate skriti veliko denarja.«

»Ne. Ni mi treba pogledati v prihodnost. Ampak potem najbrž niti tebi.«

»Težko je prekiniti to navado.«

Prikimala je. Videla sem sence v njenih očeh. Vem za njen strah. Isti strah, ki me zastira ob vsakem zagonu rituala. Prišel bo dan, ko bom dosegla prihodnost in moj prihodnji jaz bo mrtev. Kaj bom videla tisto noč? Bom videla praznino ali kaj hujšega, nekaj neznosno hujšega?

»Jaz sem mlada,« sem rekla. »Imam jih samo osemindeset. Torej bo dobro pogledati.«

»Ja. To bo v redu. Hvala za pomoč.«

»Saj ni nič. Bodi dobro Sibila. Bodi srečna.«

Z eno besedo končam obred in moj prihodnji jaz izhlapi.

Počistim, zlijem posodo s krvavo vodo v umivalnik in ga na koncu še spremem. Alex bo kmalu doma. Lahko kaj spremenim, da najin zakon močnejši? Ali si to res želim?

Zaslišala sem škrtanje ključa v ključavnici. Alex je doma.

Kaj naj bi mu rekla?

Prerokovanje je droga.

Zgrabila sem zavojček cigaret. Jutri bom nehala.

<>

Pisati je začela leta 2009 in rekla si je, da bo srečna, če bi ji objavili vsaj eno zgodbo. Ob hitrem preletu zadnjih šestih let je zelo zadovoljna s svojimi objavami in prodajnimi rezultati. Deborah ima veliko najljubših pisateljev kratkih zgodb, med njimi so Philip K. Dick, DH Lawrence, HP Lovecraft, Ursula K. Le Guin, Tanith Lee, Al Reynolds, Robert Silverberg, Liz Williams, Scott Wolven, Chelsea Quinn Yarbro in Eudora Welty.

*Deborah je odraščala v najbolj angleškem mestu v državi, vendar se je kmalu nizvodno preselila v London, kjer zdaj živi s svojim partnerjem Chrisom in dvema najstniškima sinovoma. Deborah najdeš v Britanskem muzeju, kamor gre po navdih za naprej. Na blogu deborahwalkersbibliography.blogspot.com je njena obširna bibliografija. Njene zgodbe so se pojavile v Nature's Futures, Cosmos, Daily Science Fiction in The Year's Best SF 18. Zgodbe so bile prevedene v ducat jezikov. Njene pesmi so objavili v Dreams & Nightmares, Star*Line and Enchanted Conversation. Deborah piše grozljivke (horor) in temno fantazijo pod psevdonimom Kelda Crich. Keldo najdeš v London's medical museums ali na blogu keldacrichblog.blogspot.co.uk. Tam lahko začutite drobno rivalstvo med*

Deborah in njen temno polovico Keldo. Keldina dela so se pojavila v Lovecraft E-zine, Journal of Unlikely Acceptances, Dreams from the Witch House in v After Death anthology, nagrajeno z nagrado Bram Stoker Award. Keldine pesmi so bile objavljene v Nameless, Cthulhu Haiku II in v Future Lovecraft anthology.

ZVEZDNI PRAH 3

letni zbir slovenske fikcije

RAZPIS ZA OBJAVO

SPEKULATIVNIH ZGODB IN PESMI 3

*Novembra 2012 smo uspešno izdali prvo zbirko spekulativnih zgodb in pesmi **ZVEZDNI PRAH 2012 - letni zbir slovenske fikcije**.*

*Aprila 2015 je izšla druga zbirka **ZVEZDNI PRAH 2**.*

Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH, Stritarjeva 24, Maribor, razpisuje netekmovalni natečaj za objavo spekulativnih zgodb in pesmi za zbirko spekulativnih zgodb

ZVEZDNI PRAH 3 - letni zbir slovenske fikcije.

Namen natečaja je pridobiti kvalitetna dela za objavo.
Zaključek 3. natečaja je: **30. september 2015.**

Zbirka bo izšla predvidoma v začetku leta 2016. Na natečaj pošljite vašo zgodbo ali pesmi s področij znanstvena fantastika, fantazija, horor (grozljivka) in/ali kriminalka. Zgodba naj bo dolžine največ 24.000 besed (ali 96 strani ali 6 avtorskih pol ali 172.800 znakov s presledki). Pesmi naj bodo največ tri, poljubne dolžine. Besedilo pošljite v elektronski obliki (DOC, DOCX, ODT, ipd.) in naj bo pripravljeno skladno s standardi, ki so objavljeni na internetni strani **www.zvezdni-prah.si**. Tričlanska komisija sestavljena iz članov društva, bo ocenila vse prispele zgodbe ali pesmi in se odločila o uvrstitvi besedila v izbor. Na njihovo odločitev pritožba ni možna. Avtorji prejmejo kratko sporočilo o izboru/neizboru v roku 30 dni od dneva zaključka natečaja. Z izbranimi avtorji bomo sklenili ustrezno avtorsko pogodbo o brezplačnem odstopu besedila.

Gradivo pošljite v elektronski obliki na e-naslov:
info@zvezdni-prah.si
ali v drugi digitalni obliki (USB ključek, CD) na naslov:
Društvo ZVEZDNI PRAH
Stritarjeva 24, 2000 Maribor.